

1922 + bylagen

1922

NOTA, BETREFFENDE DEN TOESTAND VAN 'S LANDS FINANCIËN.

(Ingezonden bij brief van 20 September 1921).

Ter begeleiding van de stukken betreffende de ontwerp-Staatsbegrooting heeft de ondergeteekende de eer de gebruikelijke Nota betreffende den toestand van 's Lands financiën over te leggen met de daarbij behoorende bijlagen. Onder deze bijlagen bevinden zich niet de overzichten van de ontvangsten en de uitgaven der Indische administratie, welke tot dusver plachten samengesteld te worden en aan de Nota voor het loopende jaar waren toegevoegd onder de letters *D* en *E*. De ondergeteekende is van oordeel — en zijn ambtgenoot van Koloniën kan zich met deze zienswijze vereenigen — dat de hiervoren bedoelde overzichten haar belang hebben verloren naast de uitvoerige inlichtingen, welke jaarlijks in de begrotingsstukken betreffende Nederlandsch-Indië omtrent de financiën dier kolonie verstrekt worden.

De hierbij aangeboden Nota behelst de opmerkingen en beschouwingen, tot welke 's Lands financieele toestand den ondergeteekende, in verband met de ramingen voor het dienstjaar 1922, aanleiding geeft.

Zooals bekend, zijn, te beginnen met den dienst 1914, de uitgaven en eventueel de ontvangsten gesplitst in gewone, buitengewone en crisis-uitgaven en ontvangsten, terwijl voorts de gewone ontvangsten voor de jaren 1914 en 1915 werden aangevuld met zoodanig bedrag als noodig is om te komen tot een ontvangstbedrag als vermoedelijk zou zijn verkregen indien er geen crisis ware geweest.

In de cijfers voor de jaren 1916 en 1917 zijn, sedert de samenstelling der vorige Nota, nog enkele kleine wijzigingen gekomen. In verband hiermede is het wenschelijk, de definitieve uitkomsten van die jaren te vermelden en wel in de eerste plaats die van het

dienstjaar 1916.

	Totaal.	Buitengewoon.	Crisisdienst.	Gewone dienst.
Uitgaven	f 532 531 380,64 ⁵	f 33 967 077,36 ⁵	f 256 050 340,83 ⁵	f 242 513 962,44 ⁵
Ontvangsten	309 978 558,39	13 778 282,66 ⁵	33 409 939,84	262 790 335,88 ⁵
Tekort.	f 222 552 822,25 ⁵	f 20 188 794,70	f 222 640 400,99 ⁵	
Overschot	—	—	—	f 20 276 373,44

Voor het

dienstjaar 1917

bedragen de

	Totaal.	Buitengewoon.	Crisisdienst.	Gewone dienst.
Uitgaven.	f 688 696 111,15	f 40 681 390,09	f 380 054 689,56	f 267 960 031,50
Ontvangsten	534 777 058,82 ⁵	10 638 246,24	219 833 772,35 ⁵	304 305 040,23
Tekort.	f 153 919 052,32 ⁵	f 30 043 143,85	f 160 220 917,20 ⁵	
Overschot	—	—	—	f 36 345 008,73

De cijfers van het

dienstjaar 1918

zijn als volgt:

	Totaal.	Buitengewoon.	Crisisdienst.	Gewone dienst.
Uitgaven	f 1 050 941 140,69	f 80 136 010,43 ⁵	f 637 431 127,30 ⁵	f 333 374,002,95
Ontvangsten	561 275 657,68	12 159 662 01 ⁵	219 467 576,36 ⁵	329 648 419,30
Tekort	f 489 665 483,01	f 67 976 348,42	f 417 963 550,94	f 3 725 583,65

Het tekort op den gewonen dienst, zooals dit hierboven is becijferd, bedraagt f 1 912 647,55⁵ minder dan het daarvoor ten vorigen jare genoemde bedrag van f 5 638 231,20⁵. De ontvangsten vielen f 3 677 081,55⁵ mede, hetgeen in hoofdzaak te danken is aan de hogere opbrengst van de renten over uit 's Rijks kas verleende voorschotten en van de baten uit den arbeid in gevangenissen en Rijkswerkinrichtingen, terwijl voorts het aandeel van Nederlandsch-Indië in de kosten van den vlootbouw ruim f 1 100 000 hooger was dan ten vorigen jare werd verwacht. Zooals uit het vorenstaande blijkt, vielen de gewone uitgaven f 1 764 434 tegen. Het verschil vindt in hoofdzaak zijne verklaring in hetgeen meer noodig was voor de kosten van het lager-onderwijs en voor de uitgaven ten behoeve van het dienstvak der registratie en domeinen.

Voor het

dienstjaar 1919

kunnen nog slechts voorloopige bedragen worden opgegeven, aangezien, ook wat dezen dienst betreft, tot verlenging van de termijnen voor de afsluiting der Staatsbegrooting en de inzending der rekeningen werd besloten. Wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 940).

Volgens de ter beschikking zijnde gegevens, bedroegen de

	Totaal.	Buitengewoon.	Crisisdienst.	Gewone dienst.
Uitgaven	f 949 937 544,47	f 116 448 025,02 ⁵	f 394 771 807,44 ⁵	f 438 717 712,—
Ontvangsten	697 779 415,31	8 714 503,09 ⁵	224 808 200,31	464 256 711,90 ⁵
Tekort	f 252 158 129,16	f 107 733 521,93	f 169 963 607,13 ⁵	—
Overschot	—	—	—	f 25 338 999,90 ⁵

Het overschot op den gewonen dienst overtreft het in de vorige nota geraamde bedrag met f 12 880 021,38⁵. Dit gunstig resultaat is te danken aan de omstandigheid, dat de gewone ontvangsten f 14 656 918,72 meer bedroegen dan verleden jaar werd aangenomen. Laatstgenoemd bedrag is in hoofdzaak het gevolg van het hogere bedrag van de inkomstenbelasting, dat aan het dienstjaar 1919 ten goede kwam en voorts van hetgeen meer ontvangen werd wegens renten over door den Staat verstrekte voorschotten, wegens baten van het Staatsmijnbedrijf en wegens opbrengst van verkochte Rijksgoederen en -eigendommen, het Departement van Oorlog betreffende.

Dienst 1920.

De voorloopige gegevens leveren de volgende uitkomst op:

	Totaal.	Buitengewoon.	Crisisdienst.	Gewone dienst.
Uitgaven	f 902 526 072,99	f 167 614 510,67 ⁵	f 133 418 467,50	f 601 493 094,81 ⁵
Ontvangsten	786 427 147,15	11 707 992,46	189 185 314,44 ⁵	585 533 840,24 ⁵
Tekort	f 116 098 925,84	f 155 906 518,21 ⁵	—	f 16 959 254,57
Overschot	—	—	f 55 766 846,94 ⁵	—

Hierbij zij het volgende opgemerkt. Voor de crisisuitgaven moge verwezen worden naar bijlage C⁷.

Zooals uit dat stuk blijkt, zijn, in tegenstelling met vorige jaren, op de Hoofdstukken VI en VII A voor 1920 geen crisis-

uitgaven te boeken. Op Hoofdstuk VIII komt een bedrag van f 6 584 032,09 aan dergelijke uitgaven voor tegen f 127 002 637 voor den dienst 1919. Zooals bekend, werd in vorige jaren becijferd hetgeen vermoedelijk onder normale omstandigheden ten laste van de oorlogsbegroting zou zijn uitgegeven, terwijl dan het verschil tusschen dit bedrag en het eindcijfer dier begroting op den crisisdienst werd geboekt. Met dit systeem kon voor 1920 gebroken worden, zoodat, wat dit jaar betreft, uitsluitend die posten op de crisisrekening zijn gebracht, welke uit hunnen aard daarvoor in aanmerking komen.

Wat het totaal der crisisontvangsten ad f 189 185 314,44⁵ aangaat, hiervan komt op rekening van de oorlogswinstbelasting f 166 165 110,99 en van de verdedigingsbelastingen Ia, Ib en II onderscheidenlijk f 1 230 600,21⁵, f 4 658 974,66 en f 11 386 079,66. Zooals bekend, wordt, ingevolge de wet van 5 Juli 1920 (*Staatsblad* n°. 342), van laatstgenoemde drie belastingen de opbrengst, te rekenen van 1 Mei 1920, aan het Leeningfonds ten goede geschreven. Het verschil groot f 5 744 548,92, tusschen vorengenoemd totaal van f 189 185 314,44⁵ en de gezamenlijke baten uit de oorlogswinst- en verdedigingsbelastingen wordt gevormd door verschillende ontvangsten, welke als gevolg van de buitengewone omstandigheden werden geïnd.

Het voor het jaar 1920 op den gewonen dienst becijferd tekort van f 15 959 254,57 blijft f 29 726 176,38 beneden het aanvankelijk geraamde tekort en zulks niettegenstaande de gewone uitgaven de oorspronkelijke raming met niet minder dan f 154 807 292,14 overschreden. Dit resultaat is te danken aan de omstandigheid, dat de opbrengst van nagenoeg alle middelen zeer belangrijk steeg boven de geraamde bedragen. De oorzaken van deze stijging, welke ten deele overeenstemmen met die, welke de uitgaven in zoo sterke mate deden toenemen, zijn bekend.

De middelen, behoorende tot de groep A—F overschreden de raming met f 140 301 883,63⁵. Hiervan werd verkregen uit de personeele belasting f 1 645 048, uit de inkomstenbelasting f 28 840 033, uit de dividend- en tantiëmebelasting f 15 596 520, uit de vermogensbelasting f 1 293 129, uit den suikeraccijns f 1 482 083, uit den gedistilleerdaccijns f 19 426 295, uit den bieraccijns f 1 514 392, uit den geslachtaccijns f 3 528 828, uit de zegelrechten f 7 453 144, uit de registratierechten f 25 111 579, uit de successierechten f 6 439 130, uit de invoerrechten f 23 959 235, uit het statistiekrecht f 1 158 184, uit de opbrengst der domeinen f 1 086 461, uit de loodsgelden f 826 125 en uit het recht op de mijnen f 899 935. Slechts de zoutaccijns en de speelkaartenbelasting bleven bij de raming ten achter en wel onderscheidenlijk met f 566 446 en f 63 658.

De niet tot bovengenoemde groep behoorende middelen brachten f 44 231 584,88⁵ meer op dan verwacht werd. Hier toe droegen bij het aandeel van den Staat in de winsten der Nederlandsche Bank f 15 266 236, de renten van door het Rijk verstrekte voorschotten f 6 654 133, de premieën verschuldigd door de Staatsbedrijven en de pensioensbijdragen f 1 831 303, de gerechtelijke boeten f 716 599, de opbrengst van verkochte Rijksgoederen en -eigendommen, de Departementen van Marine en Oorlog betreffende, f 1 057 970, de ontvangsten wegens het aandeel van het Leeningfonds in de kwade posten f 1 791 932, de lasten uit het Staatsmijnbedrijf f 16 549 130.

Zooals hierboven reeds werd medegedeeld, overschreden de gewone uitgaven de oorspronkelijke raming met f 154 807 292,14.

Met uitzondering van de Hoofdstukken XA en XII, betreft deze overschrijding alle hoofdstukken.

Zij bedroeg op:

Hoofdstuk I f 79 847,82
wegens het benodigde voor de restauratie van het Koninklijk paleis op den Dam te Amsterdam.

Hoofdstuk II f 461 477,22
in hoofdzaak als gevolg van de nieuwe salarisregeling en verdere maatregelen voor het burgerlijk personeel, van de

stijging der kosten voor bureel- en lokaalbehoeften, voor het kort verslag der handelingen van de Tweede Kamer en van de verhooging der pensioenen.

Hoofdstuk III. f 660 332,40
voornamelijk voor het aandeel van Nederland in de kosten van den Volkenbond, voor de subsidiën aan Nederlandsche scholen en kosten van Nederlandsche cursussen in het buitenland, voor bureel- en lokaalbehoeften en voor de nieuwe salarisregeling en verdere maatregelen ten behoeve van het burgerlijk personeel.

Hoofdstuk IV f 6055 590,40
in hoofdzaak voor de kosten van het wapen der Koninklijke Marechaussee, voor de nieuwe salarisregeling en verdere maatregelen ten behoeve van het burgerlijk personeel, voor de Rijks-werkinrichtingen, voor subsidiën en voor het opleidingsschip ten behoeve van ter beschikking der Regeering gestelde jongens.

Hoofdstuk V. f 1 620 157,—
voornamelijk voor onderstand aan gemeenten, die buiten-staat zijn in de kosten harer huishouding te voorzien, voor bureel- en lokaalbehoeften ten behoeve van het Centraal Bureau voor de Statistiek, voor de kosten van *Staatscourant*, *Staatsblad* en *Handelingen* en voor de hierboven bedoelde salarisregeling en verdere maatregelen ten bate van het burgerlijk personeel.

Hoofdstuk VA f 45 819 272,—
in hoofdzaak voor de nieuwe salarisregeling en verdere maatregelen ten behoeve van de onderwijzers bij het lager onderwijs en van het burgerlijk Rijkspersoneel, voor de verhooging van de pensioenen en wachtgeld en voor bijdragen aan kweekscholen tot opleiding van onderwijzers en onderwijzeressen bij het lager onderwijs.

Hoofdstuk VI f 8 038 554,90
voor de nieuwe salarisregelingen en verdere maatregelen ten behoeve van het burgerlijk en militair personeel en voor de verhooging van de pensioenen.

Hoofdstuk VIIA. f 13 957 234,08⁵
voor uitgaven als gevolg van de uitgifte der leening 1919, voor zoover deze uitgaven ten laste van den gewonnen dienst komen, en voor renten en kosten van vlottende schuld.

Hoofdstuk VIIB f 12 879 747
in hoofdzaak voor de nieuwe salarisregeling en verdere maatregelen ten behoeve van het burgerlijk personeel, voor de verhooging van de pensioenen, voor gebouwen, voor bureel- en lokaalbehoeften en voor reis- en verblijfkosten.

Hoofdstuk VIII. f 28 259 471,41
voornamelijk voor de nieuwe salarisregelingen en verdere maatregelen ten behoeve van het burgerlijk en militair personeel, voor de verhooging van de pensioenen, voor de kosten van voeding, huisvesting, stalling, nachtligging en reiniging, voor den geneeskundigen dienst, voor materiëel, oefeningen en proeven der artillerie, voor kosten van verplaatsing van personen en goederen, voor subsidiën, gratificatiën en uitgaven van bijzonderen aard, voor verbetering van Rijksgebouwen en -werken.

Hoofdstuk IX f 17 378 696,89
in hoofdzaak voor de dekking van het verlies op het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie, voor de verbetering van rivieren, voor aanleg en onderhoud van het Wilhelminakanaal, voor voorschot op de bijdrage aan het Zuiderzeefonds, voor het gemeenschappelijk station te Deventer, voor de landsgebouwen en voor de nieuwe salarisregeling en verdere maatregelen ten behoeve van het burgerlijk personeel.

Hoofdstuk X f 17 642 072,22⁵
voornamelijk wegens stijging van de gewone uitgaven der
Staatsmijnen en als gevolg van de nieuwe salarisregeling en
verdere maatregelen ten behoeve van het burgerlijk personeel.

Hoofdstuk XI. f 3 617 541
hoofdzakelijk voor kosten van de landmacht in Suriname en
Curaçao, voor de bijdragen aan de geldmiddelen der koloniën
en voor de bijdrage in de bouwkosten van het Koloniaal Instituut
te Amsterdam.

Het eindcijfer van de gewone uitgaven op Hoofdstuk XA
bleef f 1 696 181,75 beneden het oorspronkelijk toegestaan
bedrag als gevolg van besparing op de subsidiën en toelagen,
bedoeld in het werkloosheidsbesluit 1917 en op de uitgaven
voor wachtgeldregelingen, terwijl eindelijk op Hoofdstuk XII
f 17 050,46 minder werd uitgegeven dan het uitgetrokken
bedrag van f 50 000.

Gelijk gebruikelijk is, moge thans wederom volgen een,
gedeeltelijk samengevat, overzicht van de laatste 20 jaar, met
splitsing van uitgaven en ontvangsten in gewone en buiten-
gewone, waarbij ook ditmaal weder de extra-aflossing van
schuld in verband met de intrekking der muntbiljetten (dienst
1904) buiten rekening is gelaten. Uit den aard der zaak is de
afloop van de diensten 1914 tot en met 1920 in dit overzicht
opgenomen met de cijfers, gelijk die zijn na uitschakeling
van den invloed der crisis op de ontvangsten en uitgaven.

de fin.

Dienstjaren.	Voor- of na- deelige saldi van den <i>gewonen</i> dienst.	Voor- of na- deelige saldi van den <i>buiten-</i> <i>gewonen</i> dienst.	Voor- of na- deelige saldi van den <i>geheelen</i> dienst.
1901—1911 . .	+ f 36 075 461,05	— f 53 914 937,65	— f 17 839 476,60
1912	+ 3 312 560,19 ⁵	— 14 576 793,92	— 11 264 233,72 ⁵
1913	+ 4 162 186,72	— 15 466 387,05	— 11 304 200,33
1914	— 10 114 960,29 ⁵	— 11 921 932,96	— 22 036 893,25 ⁵
1915	— 15 548 220,24 ⁵	— 12 555 180,20 ⁵	— 28 103 400,45
1916	+ 20 276 373,44	— 20 188 794,70	+ 87 578,74
1917	+ 36 345 008,73	— 30 043 143,85	+ 6 301 864,88
1918	— 3 725 583,65	— 67 976 348,42	— 71 701 932,07
1919	+ 25 538 999,90 ⁵	— 107 733 521,93	— 82 194 522,02 ⁵
1920	— 15 959 254,57	— 155 906 518,21 ⁵	— 171 865 772,78 ⁵
1901—1920 . .	+ f 80 362 571,28	— f 490 283 558,90	— f 409 920 987,62

Deze eindcijfers worden uit den aard der zaak ongunstiger,
wanneer in de becijferingen over de jaren 1901—1906 als
buitengewone uitgaven en ontvangsten worden aangenomen
die, welke als zoodanig sedert 1907 gelden. De eindcijfers
worden dan voor het geheele twintigjarige tijdperk:

Voordeelig saldo gewonen dienst . . f 68 690 547,18
Nadeelig saldo buitengewonen dienst 478 611 534,80

Blijft nadeelig saldo geheelen dienst. f 409 920 987,62
welke eindcijfers echter, gelijk meermalen werd opgemerkt,
ook nog een te gunstig beeld geven.

Wat het loopende

dienstjaar 1921

betreft, zij aangeteekend, dat de oorspronkelijke begrooting aan
uitgaven een eindcijfer aanwees van f 831 285 502,73, waar-
onder f 184 581 988 aan buitengewone uitgaven en f 12 265 700
aan crisisuitgaven. De gewone uitgaven, afgezien van de crisis,
waren mitsdien in de aanvankelijke begrooting geraamd op
f 634 437 814,73 tegen f 544 182 481,04 aan geraamde, gewone
ontvangsten, latende mitsdien een tekort op den gewonen
dienst van f 90 255 333,69.

Sedert de vaststelling van de oorspronkelijke begrooting zijn verhoogd:

Hoofdstuk VII B bij de wet van 5 Juli 1921 (<i>Staatsblad</i> n°. 831) (instelling van eene bezuinigingsinspectie) met f	22 000,—
bij de wet van 28 Juli 1921 (<i>Staatsblad</i> n°. 1014) (deelneming in het kapitaal der Bank voor Nederlandsche gemeenten) met	5 000 000,—
Hoofdstuk X bij de wet van 11 Juni 1921, (<i>Staatsblad</i> n°. 790) (kosten dijkdoorbraak nabij de gemeente Cuyk) met	40 000,—
bij de wet van 5 Juli 1921 (<i>Staatsblad</i> n°. 837) (kosten wegens crisisuitgaven) met	1 302 000,—
Te zamen f	6 364 000,—

Voorts zijn nog aanhangig 14 wetsontwerpen, houdende suppletoire aanvragen tot verhooging van:

Hoofdstuk IV (Gedr. Stukken 1920—1921, n°. 293) (instelling generale directie van Rijkspolitie) met f	50 000,—
Hoofdstuk X (Gedr. Stukken 1920—1921, n°. 375) (dekking saldi crisisinstellingen) met	4 295 000,—
Hoofdstuk IX (Gedr. Stukken 1920—1921, n°. 447) (huisvesting Raad van State) met	900 000,—
Hoofdstuk IX (Gedr. Stukken 1920—1921, n°. 455) (deelneming in het kapitaal der Limburgsche Tramweg Maatschappij) met	2 750 000,—
Hoofdstuk VI (Gedr. Stukken 1920—1921, n°. 486) (aanbouw onderzeebooten) met .	3 125 000,—
Hoofdstuk VII B (Gedr. Stukken 1920—1921, n°. 512) (diversen) met	27 097 599,67
Hoofdstuk III (Gedr. Stukken 1920—1921, n°. 521) (diversen) met	140 250,—
Hoofdstuk X A (Gedr. Stukken 1920—1921, n°. 528) (diversen) met	41 747 200,—
Hoofdstuk IX (Gedr. Stukken 1920—1921, n°. 535) (salarisvoorziening) met	522 450,—
Hoofdstuk XI (Gedr. Stukken 1920—1921, n°. 562) (diversen) met	343 430,—
Hoofdstuk II (Gedr. Stukken 1920—1921, n°. 563) (Salarisvoorziening) met	60 468,34
Hoofdstuk VII B (Gedr. Stukken 1920—1921, n°. 575) (Derde uitkeering aan gemeenten uit de opbrengst der Oorlogswinstbelasting) met	45 800 000,—
Hoofdstuk VIII (Gedr. Stukken 1920—1921, n°. 580) (Salarisvoorziening) met	2 992 977,—
Hoofdstuk VI (Gedr. Stukken 1920—1921, n°. 588) (diversen) met	1 267 690,—
Te zamen f	137 461 115,01

In dit totaal is f 61 897 000 begrepen aan crisisuitgaven en f 59 400 000 aan buitengewone uitgaven, zoodat een bedrag van f 16 164 115,01 komt ten laste van den gewonen dienst.

Uit den aard der zaak valt omtrent den afloop van den dienst 1921 nog slechts uiterst weinig te zeggen. Wel meent de ondergeteekende te mogen verwachten, dat de opbrengst der gewone middelen en inkomsten, mede als gevolg van de bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 928) tot stand gebrachte verhooging van den gedistilleerdaccijns, de raming niet onbelangrijk zal overschrijden. Over de eerste acht maanden van 1921 bedraagt dit gunstig verschil, voorzoo veel de middelen A—F betreft, f 18 926 049. Dit cijfer zou tot f 47 527 383 stijgen indien de zooeven bedoelde middelen in het loopende jaar eene gelijke bate afwierpen als in 1920.

Deze verwachting is, naar de meening van ondergeteekende, niet te optimistisch waar nog belangrijke sommen uit de directe belastingen zullen ontvangen worden. Hij meent dan ook te mogen vertrouwen, dat het tekort op den gewonen dienst niet onbelangrijk lager zal zijn dan oorspronkelijk werd verwacht.

Overgegaan kan thans worden tot eene uiteenzetting van de cijfers van

het dienstjaar 1922. ¹⁾

De uitgaven worden in totaal geraamd op f 854 571 252,88
 waarvan buitengewoon 207 160 519,50
 Blijft f 647 410 733,38

Met betrekking tot de crisisuitgaven zij opgemerkt, dat deze tot een gezamenlijk bedrag van f 8 446 288 in de ontwerp-begrooting voorkomen.

Door dit bedrag van f 8 446 288 in mindering te brengen van de hiervoren genoemde som van f 647 410 733,38, vindt men voor de gewone uitgaven. f 638 964 445,38
 tegen voor 1921 634 437 814,73
 dus meer voor 1922 f 4 526 630,65

Deze stijging der gewone uitgaven is het gevolg van eene toeneming van het eindcijfer der volgende hoofdstukken met de daarachter vermelde bedragen t. w.

Hoofdstuk	II		f	118 722,20
"	III			412 645,—
"	V ^A			14 488 680,—
"	VI			2 851 737,50
"	VII ^A			16 660 112,75
"	VII ^B			2 850 628,62 ⁵
"	XI			328 592,—
				f 37 711 118,07 ⁵

Daarentegen zijn lager geraamd:

Hoofdstuk	IV		f	2 343 093,36
"	V			1 044 638,50
"	VIII			257 437,—
"	IX			8 232 583,25
"	X			16 532 505,31 ⁵
"	X ^A			4 774 230,—
				33 184 487,42 ⁵

Blijft stijging als boven f 4 526 630,65

Naar aanleiding van deze stijging zij vooreerst opgemerkt, dat eene belangrijke vermeerdering van de op de loopende begrooting uitgetrokken bedragen wordt veroorzaakt door wettelijke of daarmede gelijk te stellen voorzieningen, welke in vorige jaren werden getroffen en op de aanvankelijk vastgestelde begrooting voor 1921 of in het geheel niet of tot lagere bedragen haren invloed deden gevoelen.

Als zoodanig zij in de eerste plaats gewezen op de einde 1920 genomen maatregelen ten behoeve van het Rijkspersoneel, waarmede een bedrag van rond f 17 miljoen gemoeid was, op de nieuwe Lager Onderwijswet, welke voor 1922 eene stijging van f 4 050 000 veroorzaakt, op de subsidieregelingen ten behoeve van gymnasia, hogere burgerscholen en lycea, die eene meerdere uitgave van f 1 281 300 eischen, terwijl voor subsidiën overeenkomstig de nieuwe Nijverheidsonderwijswet f 1 761 000 meer is uitgetrokken. Voorts is onder deze

¹⁾ Bij elk der Hoofdstukken VIII, IX en X^A is reeds aanstonds eene nota van wijzigingen gevoegd in verband met verminderingen, welke zijn te verwachten uit wettelijke voorzieningen. Bij de in den tekst opgenomen cijfers is met die verminderingen rekening gehouden.

categorie te rangschikken de uitgave van f 1 000 000 voor de scheepvaartlijn op Zuid-Afrika.

In de tweede plaats dient er rekening mede te worden gehouden, dat de hiervoren genoemde vermeerderingen en verminderingen ten deele worden opgewogen of zelfs overtroffen door veranderingen in tegenovergestelden zin in de cijfers der middelen. Zoo staat tegenover de verhooging van hoofdstuk VIIA met f 16 660 112,75 eene toeneming onder de middelen tot een bedrag van f 11 284 000 van de posten wegens rente over voorschotten ter voorziening in den woningnood, na aftrek van hetgeen minder wordt geraamd wegens rente over voorschotten aan de Koloniën. Aan den anderen kant wordt de vermindering van hoofdstuk X ad f 16 532 506,31⁵ overtroffen met f 6 148 994,68⁵ door de lagere raming onder de middelen van de exploitatieontvangsten van het Staatsmijnbedrijf.

Met betrekking tot de stijging op de verschillende hoofdstukken moge nog het volgende dienen.

De verhooging van hoofdstuk II vloeit in hoofdzaak voort uit de teruggave van de pensioensbijdragen en uit de meerdere uitgaven voor bureel- en lokaalbehoeften, voor kindertoelagen, voor pensioenen en voor periodieke traktementsverhoogingen.

Die van hoofdstuk III is tot een bedrag van f 159 000 het gevolg van de hogere dienstuitgaven van bezoldigde consulaire ambtenaren. Voorts is f 83 000 meer aangevraagd voor nieuwe diplomatieke en consulaire posten, f 70 000 voor kosten van gezantschapsgebouwen en meubilair, f 68 000 voor reis- en verblijfkosten enz. van diplomatieke en consulaire ambtenaren, terwijl overigens de stijging in hoofdzaak is toe te schrijven aan hetgeen meer benodigd is voor verblijfsvergoedingen, periodieke traktementsverhoogingen, vergoeding pensioensbijdragen, briefporten en telegrammen.

Op hoofdstuk Va moest f 4 050 000 meer worden uitgetrokken voor vergoedingen ten behoeve van het openbaar en bijzonder lager onderwijs ingevolge de Lager Onderwijswet 1920. Het hooger onderwijs vordert f 1 121 533 meer in hoofdzaak voor personeele en materiele uitgaven voor de drie Rijksuniversiteiten en de Technische Hoogeschool, terwijl de subsidiën voor openbare en bijzondere gymnasia f 360 000 meer bedragen. Voor het middelbaar onderwijs bedragen de meerdere uitgaven f 1 464 910, waarvan f 921 300 voor subsidiën ten behoeve van burgerscholen en lycea, terwijl het overige benodigd is voor personeele en materiele uitgaven. Voor nijverheids- en handelsonderwijs is f 2 292 502 meer aangevraagd, in hoofdzaak voor subsidiën overeenkomstig de nieuwe wet op het Nijverheids- en Handels- en Wetenschappen onderwijs. Ten slotte komt op rekening van de afdeeling Lager Onderwijs algemeen f 602 050, waarvan f 400 000 voor tegemoetkomingen aan gemeenten, van de afdeeling Kunsten en Wetenschappen f 133 754 en van de afdeeling Pensioenen, wachtgeld en verschillende uitgaven f 4 702 336 waarvan o. m. f 3 889 000 voor vergoeding van pensioensbijdragen en f 733 619 voor pensioenen.

Het hogere bedrag van Hoofdstuk VI is voor f 1 284 054 bestemd voor aanschaffing van materialen, van geschut enz. en voor aanmaak van torpedo's, voor zoover deze uitgaven den gewonen dienst bezwaren. Verder is meer benodigd f 306 500 voor aankoop van brandstoffen, f 738 191 voor de kosten van het personeel der actieve zeemacht en f 633 410 voor nieuwen aanbouw van loodsvaartuigen.

De verhooging van Hoofdstuk VIIA wordt veroorzaakt door stijging van het benodigde voor renten van vlottende schuld.

Dat Hoofdstuk VIIB f 2 850 628,62⁵ hoger is, is nagenoeg uitsluitend toe te schrijven aan toeneming van personeele uitgaven. De vergoeding van pensioensbijdragen eischt f 1 250 000 meer. Voor traktementen van het personeel der directe belastingen, invoerrechten en accijnzen is f 1 186 767 meer benodigd wegens rangs- en periodieke verhoogingen en wegens uitbreiding van personeel mede in verband met de heffing van de gemeentelijke inkomstenbelasting door het Rijk. Het bedrag der vergoedingen aan ambtenaren der belastingen is f 889 640 hoger geraamd.

De vermeerdering van hoofdstuk XI is in hoofdzaak toe te schrijven aan stijging van de uitgaven voor de landmacht in de kolonie Suriname.

Dat hoofdstuk IV voor zoover den gewonen dienst betreft, f 2 343 093,36 lager kan geraamd worden, is toe te schrijven aan de omstandigheid, dat de kosten van politietroepen voor de grensbewaking, die ten vorige jare ten laste van den gewonen dienst werden gebracht, voor 1922 tot een bedrag van f 2 403 088 op den crisisdienst zijn geboekt. Bovendien is minder aangevraagd voor het Rijkstucht- en opvoedingswezen f 489 036 en voor gebouwen f 737 702. Daartegenover staat eene hoogere raming van f 752 007 voor bijdrage in de kosten van het wapen der Koninklijke Marechaussée en van f 451 400 voor vergoeding van pensioensbijdragen.

De vermindering van hoofdstuk V is te danken aan het afloopen van de kosten der tiende algemeene volkstelling, waarvoor f 495 588 minder wordt nodig geacht, terwijl de subsidies en verdere uitgaven ten behoeve van vrijwillige burgerwachten f 846 250 lager zijn geraamd. Aan den anderen kant is o. a. meer benodigd f 110 559 voor politietroepen.

Hoofdstuk VIII kon per saldo met f 257 437 verminderd worden. Blijkens de toelichting op de, bij de ontwerp-begrooting gevoegde, nota van wijzigingen is f 2 061 970 minder uitgetrokken in verband met de voorgenomen contingentsvermindering volgens het gewijzigd ontwerp van wet tot nieuwe regeling van den dienstplicht. Afgescheiden daarvan, zijn de kosten van voeding f 1 694 148 en die voor de aanschaffing van fourage f 2 486 400 lager geraamd doch is meer uitgetrokken f 2 049 870 voor bezoldiging, toelagen e.d. van het personeel der verschillende wapens en der landweer, f 1 039 816 voor de luchtvaartafdeeling, f 901 797 voor studiën, onderwijs en oefeningen en f 1 796 871 voor het materieel der artillerie. Bij tijdige doorvoering van de reorganisatie der weermacht, welke wacht op de totstandkoming van het wetsontwerp tot nieuwe regeling van den dienstplicht, zullen waarschijnlijk reeds dit jaar op enkele begrotingsposten bij nota van wijziging verdere verminderingen kunnen worden aangebracht. Intusschen zal de doorwerking der in te voeren reorganisatie zich uiteraard in hoofdzaak eerst op de volgende begrotingen kunnen doen gevoelen.

De verlaging van hoofdstuk IX is voor f 4 673 848 te danken aan eene vermindering van het nadeelig saldo van het bedrijf der posterijen, telegrafie en telefonie. Voorts kan de afdeeling waterstaat f 3 707 833,25 lager geraamd worden en de afdeeling spoorwegen f 341 910.

Het lager eindcijfer van hoofdstuk X is te verklaren uit de vermindering der exploitatieuitgaven van het Staatsmijnbedrijf met f 18 102 500. Meer is echter uitgetrokken f 1 000 000 voor steun aan de scheepvaartlijn op Zuid-Afrika, f 289 370 voor de overige uitgaven onder de afdeeling Handel en f 225 284 voor pensioenen en vergoeding van pensioensbijdragen.

Op hoofdstuk X A is voor de afdeeling Arbeidersverzekering f 3 626 130 minder uitgetrokken als gevolg van de voorgenomen wettelijke voorziening, bedoeld in de toelichting op de, bij de ontwerp-begrooting gevoegde, nota van wijzigingen. Voorts kon met een lager bedrag van f 2 200 000 volstaan worden voor subsidiën en toelagen volgens het werkloosheidsbesluit 1917. Daarentegen is f 500 000 meer aangevraagd voor bijdragen volgens de Woningwet en f 200 000 voor bijdragen in de kosten van drinkwaterleidingen.

De *Middelen en Inkomsten* ter bestrijding der uitgaven zijn geraamd op f 606 590 233,12⁵

waarin, blijkens de hierna volgende specificatie, begrepen is aan buitengewone ontvangsten 15 681 808,06

blijft voor gewone ontvangsten f 590 908 425,06⁵

zijnde f 46 725 944,02⁵ meer dan aanvankelijk voor 1921 werd geraamd.

De middelen, welker opbrengst in de maandelijksche middelenstaten wordt gepubliceerd (middelen A—F)

zijn f 45 190 000,—

hooger geraamd en de overige middelen,
voor zoover onder de gewone gerangschikt. 1 535 944,02⁵

Te zamen f 46 725 944,02⁵

Wat de eerste groep betreft zij opgemerkt, dat de hogere raming uitsluitend is toe te schrijven aan nieuwe belastingheffing. Rekening is immers gehouden met de baten uit de bij de wet van 31 December 1920 (*Staatsblad* n°. 928) vastgestelde verhooging van het tarief voor den gedistilleerdaccijns uit den tabaksaccijns volgens de wet van 6 Mei 1921 (*Staatsblad* n°. 712) en, in verband daarmee, uit de opvoering van het invoerrecht op tabak bij de wet van 6 Mei 1921 (*Staatsblad* n°. 713) en eindelijk uit de verhooging van de successerechten bij de wet van 10 Juni 1921 (*Staatsblad* n°. 779). Bij de behandeling van de ontwerpen der zooeven genoemde wetten werd een versterking der Rijksmiddelen met een totaal bedrag van f 55 miljoen verwacht. Dat thans, gelijk hierboven vermeld, de opbrengst van de middelen A—F voor 1922 slechts f 45 190 000 hooger is geraamd dan het overeenkomstig bedrag voor 1921, vindt zijne verklaring in den invloed, dien de prijsvaling en de economische crisis, naar te voorzien is, zullen oefenen.

Hooger zijn geraamd de grondbelasting f 317 000, de personeele belasting f 1 390 000, de inkomstenbelasting f 14 000 000, de dividend- en tantiëmebelasting f 1 500 000, de gedistilleerdaccijns f 11 000 000, de bieraccijns f 500 000, de successierechten f 20 000 000, de inkomsten uit domeinen en uit jacht en visscherij f 370 000, die uit de Staatsloterij f 12 000 en de loodsgelden f 300 000, terwijl als opbrengst van den tabaksaccijns eene som van f 18 000 000 werd uitgetrokken.

Daarentegen zijn van deze groep lager geraamd de vermogensbelasting f 500 000, de suikeraccijns f 1 000 000, de wijnaccijns f 200 000, de zoutaccijns f 900 000, de geslachtaccijns f 2 000 000, de speelkaartenbelasting f 100 000, de zegelrechten f 3 000 000, de registratierechten f 10 000 000, de invoerrechten f 3 000 000, de belasting op gouden en zilveren werken f 99 000 en het statistiekrecht f 1 400 000.

Onder de hogere ramingen van de tweede groep komen voor: f 5 520 000 voor aandeel in de winsten der Nederlandsche Bank, f 12 822 000 voor rente van voorschotten ingevolge de Woningwet, f 1 380 000 voor rente van hypothecaire voorschotten aan het particuliere bouwbedrijf, f 100 000 voor rente van voorschotten ingevolge de Landarbeiderswet, f 2 542 754 voor rente van kapitalen, verstrekt aan Staatsbedrijven, f 478 232 voor uitkeering van premien door Staatsbedrijven en de Rijkspostspaarbank en pensioensbijdragen van burgerlijke Rijksambtenaren en onderwijzers, f 300 000 voor consulaatrechten, f 205 000 voor inkomsten uit den arbeid in de gevangenissen en in de Rijkswerkenrichtingen, f 123 000 voor opbrengst van *Staatsblad*, *Staatscourant* en *Handelingen*, f 722 000 voor verschillende, niet afzonderlijk genoemde ontvangsten, f 1 835 592 voor aandeel van Nederlandsch-Oost-Indië in de kosten van den vlootbouw, f 131 000 voor opbrengst van verkochte goederen en Rijkseigendommen, f 194 927 voor winst van het Staat-muntbedrijf, f 510 000 wegens teruggaaf door provinciën, gemeenten en het leeningfonds van het aandeel in de kwade posten op verschillende belastingen, f 118 000 wegens boeten, verbeurdverklaringen en aan de schatkist vervallen kosten van invordering, een en ander betreffende de belastingen, de rechten op den invoer en de accijnzen, f 252 000 wegens opbrengst van door den dienst van het kadaster en de hypotheek voor particulieren verricht werk en bewezen diensten, f 300 000 wegens betalingen door militairen voor huisvesting in een Rijksgebouw, f 102 190 wegens teruggaaf van de uit de Staatsbegrooting bestreden kosten der Rijkspostspaarbank, f 206 000 wegens baten uit de keuring van voor uitvoer bestemd vleesch.

Daarentegen moest onder deze groep minder worden geraamd f 2 918 000 wegens rente van kasvoorschotten aan de koloniën,

f 133 174 wegens baten uit het beheer van de Rijkskrankzinnigengestichten, f 132 400 voor bijdragen van gemeenten in de kosten van Rijks Hoogere Burgerscholen, f 150 000 voor leges aan de schatkist vervallen, f 315 400 wegens bijdragen in de kosten van aanleg en onderhoud van landswerken, f 100 000 wegens baten uit de keuring van vee bij in- en uitvoer, f 22 681 500 voor gewone ontvangsten der Staatsmijnen en f 1 000 000 voor aandeel van de gemeenten in de subsidiën aan werkloozenkassen.

Stelt men de ramingen der ontvangsten en uitgaven tegenover elkander, dan vindt men, dat geraamd wordt :

	Gewone dienst.	Buitengewoon.	Crisisdienst.	Totaal.
Uitgaven	f 633 964 445,38	f 207 160 519,50	f 8 446 258,—	f 854 571 252,88
Ontvangsten . . .	590 908 425,065	15 681 808,06	—	606 590 233,125
Tekort	f 48 056 020,315	f 191 478 711,44	f 8 446 258,—	f 247 981 019,755

Eene opgave van de uitgaven, welke in deze becijfering respectievelijk als buitengewone en als crisisuittgaven zijn beschouwd en van de middelen, welke als buitengewoon zijn aangemerkt, moge hier volgen :

Als **buitengewone uitgaven** zijn aangemerkt :

- A. *Waterstaatswerken* (Hoofdstuk IX).
Kosten van de kanalisatie van de Maas in Limburg f 8 000 000,—
- B. *Spoorwegen* (Hoofdstuk IX).
Aanleg van een spoorweg van Gouda naar Alphen. 500 000,—
Aanleg van een spoorweg van Schaesberg naar Spekholzerheide 2 500 000,—
- C. *Staatsmijnwezen* (Hoofdstuk X).
Aanleg en uitbreiding van de Staatsmijnen in Limburg 12 464 500,—
Rijksopsporing van delfstoffen 554 080,—
- D. *Domeinen*.
Kosten van bedijking, landaanwinning, alsmede toegankelijkmaking van vestinggronden (Hoofdstuk VII B) 100 000,—
Aankoop van vast goed ter afronding en uitbreiding van domeinbezit (Hoofdstuk X) . . . 1 000,—
- E. *Muntwezen*.
Uitgaven van het Muntwezen (afdeeling IV van Hoofdstuk VII B) 2 218 000,—
- F. *Nationale Schuld*.
Het verschil tusschen een 15-jarige en een 40-jarige annuïteit over het deel der leening 1919, waarvan rente en aflossing zijn gebracht ten laste van Hoofdstuk VII A der Staatsbegrooting 7 620 000,—
- G. *Kosten nieuwen vlootbouw*.
Hoofdstuk VI ten deele ad 5 669 321,50
- H. *Uitkeering uit de reserve van het Staatsbedrijf der Visschershaven te IJmuiden* (Hoofdstuk VII B) . . . 200 900,—
- I. *Stichting van een gebouw voor het bureau voor den industrieelen eigendom, met inbegrip van den Octrooi-raad* 1 172 000,—
- J. *Woningbouw*.
Kosten van voorziening in den woningnood (Hoofdstuk X A) 200 000,—
Bevordering van woningbouw (Hoofdstuk X A) . 9 000 000,—

K. *Voorschotten* (Hoofdstuk VII B).

Voorschotten ingevolge de Woningwet . . .	f 100 000 000,—
Voorschotten ingevolge de Landarbeiderswet . . .	2 500 000,—
Voorschotten voor woningbouw met premie . . .	15 000 000,—
Voorschot aan het Bouwfonds van Binnenlandsche Zaken en van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen	8 025 378,—
Voorschot aan het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie	26 985 340,—
Voorschot aan het Staatsbedrijf der visschershaven te IJmuiden	750 000,—
Voorschot aan het Weduwenfonds voor de geëmploieerden tot het Algemeen Bestuur behorende	300 000,—
Voorschot aan de Vereeniging het Nederlandsch Kankerinstituut	400 000,—
Voorschot aan het Zuiderzeefonds	3 000 000,—
Totaal	f 207 160 519,50

Buitengewone ontvangsten.*Inkomsten uit spoorwegen.*

Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f . 35 000,—
Uitkeering van het Staatsbedrijf der Posterijen, Telegrafie en Telefonie wegens den vrijdom van spoorwegvervoer	5 000 000,—

Staatsmijnwezen.

Buitengewone ontvangsten benevens een deel van de exploitatieontvangsten, dat moet worden gebezigd tot dekking van buitengewone uitgaven als aequivalent voor de waardevermindering van bezittingen	3 921 000,—
---	-------------

Domeinen.

Bijdrage uit het fonds voor koopprijzen van domeinen	1 500 000,—
--	-------------

Muntwezen.

Ontvangsten in zake het muntwezen (af te leveren munten en rente van het kapitaal van het muntfonds)	2 213 000,—
--	-------------

Aflossing van voorschotten.

Aflossing van voorschotten ingevolge de woningwet	1 121 500,—
Idem voorschotten woningbouw met premie	125 000,—
Idem voorschot aan het Staatsbedrijf der Landsdrukkerij	40 100,—
Idem voorschot aan het Staatsmuntbedrijf	80 000,—
Idem voorschot aan de Kweekschool voor vroedvrouwen te Heerlen	18 000,—
Idem voorschot aan de vereeniging tot het houden van jaarbeurzen in Nederland	90 000,—
Idem voorschot aan het Tiendfonds	300 000,—
Idem voorschot aan de Artillerie inrichtingen	1 293 000,—
Idem voorschot aan de Vereeniging „Maatschappelijk werk bij zenuwlijden en krankzinnigheid”	208,06

Totaal f 15 681 808,06

Crisisuitgaven.*Hoofdstuk IV (Justitie).*

Kosten als gevolg van de oprichting van distributiegerechten f 10 000,—

Een deel van de uitgaven voor politietroepen ten behoeve van de grensbewaking 2 403 088,—

Hoofdstuk V (Binnenlandsche Zaken).

Subsidien aan de gemeentebesturen in de kosten van de armenzorg in verband met de opheffing van het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 2 500 000,—

Onderhoudskosten van vreemdelingen, geïnterneerd in het depôt te Harderwijk e.d. 150 000,—

Hoofdstuk VII B (Financiën).

Hulpkommiezen op daggeld voor de administratie der directe belastingen, enz. aangesteld als gevolg van de buitengewone omstandigheden 1 500 000,—

Utgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en tot het verleenen van steun aan die ondernemers wegens moeilijkheden tengevolge van de crisis 500 000,—

Utgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan boomkweekers wegens moeilijkheden tengevolge van de crisis 40 000,—

Utgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan boomkweekers en tuinders 250 000,—

Traktement en reis- en verblijfkosten van den Regeeringscommissaris voor het Departement van Financiën bij de Nederlandsche Uitvoermaatschappij 1 200,—

Hoofdstuk VIII (Oorlog).

Schadevergoedingen en schadeloosstellingen krachtens de inundatie-wet en de verdere wetten, die in het mobilisatietijdperk toepassing vonden 340 000,—

Hoofdstuk X (Landbouw, Nijverheid en Handel).

Kosten van de tijdelijke crisisafdeelingen 110 000,—

Kosten voortvloeiende uit de afwikkeling der uitvoering distributiewet en levensmiddelenvoorziening 50 000,—

Kosten van crisisinstellingen 42 000,—

Hoofdstuk XA (Arbeid).

Kosten van de Huurcommissiewet 300 000,—

Kosten van den markenbijslag 250 000,—

Totaal f 8 446 288,—

Als *crisisheffing* komt slechts in aanmerking de Oorlogswinstbelasting voor zoover uit die heffing in 1922 nog baten mochten verkregen worden. De opbrengst der Verdedigingsbelastingen wordt, gelijk bekend, ingevolge de wet van 5 Juli 1920 (*Staatsblad* n°. 342), tegoeedgeschreven aan het Leeningsfonds tot bestrijding van de kosten van rente en aflossing der crisisleeningen.

Met betrekking tot het tekort op den gewonen dienst ad f 48 056 020,31⁵ veroorlooft de ondergeteekende zich het volgende mede te deelen.

Dit tekortcijfer, hoe aanzienlijk op zichzelf ook, is niet dan na ingrijpende besparing op tal van aanvankelijk uitgetrokken,

nuttige uitgaven bereikt geworden. Met tientallen miljoenen is de oorspronkelijke raming verminderd. Zooals het tekort zich thans vertoont, vindt het dan ook in hoofdzaak niet zijn grond in het voordragen van betwistbare, niet-verplichte, nieuwe uitgaven. Er moge over de volstrekte noodzakelijkheid van sommige, niet op de wet berustende, nieuwe uitgaven nog verschil van gevoelen mogelijk zijn, schrapping van deze zou op het eindcijfer van het tekort slechts geringen invloed oefenen.

De voornaamste oorzaak van den tegenwoordigen toestand is wel het feit, dat het voldoen aan de wettelijke verplichtingen, in de laatste jaren op den Staat gelegd, uitgaat boven de capaciteit van de thans voorhanden middelen. Door het onuitputtelijk lijkend middelenaccres der voorafgegane jaren, en misschien ook een weinig onder den invloed van den oorlogstijd, die aan het angstvallig wegen van financieele mogelijkheden weinig bevorderlijk was, zijn wij als volk in den toestand geraakt van te leven boven onze kracht. Nu het middelenaccres tot staan komt, en in zijn tegendeel verkeert, treedt dit aan den dag.

Wat ons in de moeilijkheid gebracht heeft, zijn niet bovenal de crisislasten. Zij hebben aan het nu ontstane tekort geen deel. De crisisdienst had een naar omstandigheden niet onbevredigend verloop. Van de ruim 2100 miljoen crisisuitgaven (tot en met 1920) is ongeveer 880 miljoen rechtstreeks gedekt uit de opbrengst der O.W.-belasting en uit andere middelen, waaronder aanvankelijk de Verdedigingsbelastingen. De overige 1220 miljoen zijn gevonden uit leeningen, waarvan de rente en aflossing thans meer dan gedekt worden door de inkomsten van het leeningfonds 1914, welke inkomsten bestaan in opcenten op verschillende belastingen en sedert 1920 ook in de opbrengst der Verdedigingsbelastingen. De inkomsten van het leeningfonds 1914 bedragen op 't oogenblik — de verdedigingsbelastingen inbegrepen — een kleine 100 miljoen. Wanneer geen crisislasten te dragen waren geweest en niettemin die extra-heffingen waren ingevoerd geworden, — een op zichzelf reeds vrij ondenkbaar geval — zouden derhalve 100 miljoen meer voor den gewonen dienst beschikbaar zijn geweest. Afdoende bate zou dit waarschijnlijk niet gebracht hebben. Het uitgavenaccres ware er vlot over heen gespoeld. Men bedenke bijv., dat in het ééne jaar 1920 de raming der gewone ontvangsten met ruim 184 miljoen door de uitkomst is overschreden en niettemin de dienst van dat jaar een tekort heeft opgeleverd tengevolge van suppletoire aanvragen. Hoe snel ook de toename der ontvangsten in de laatste jaren was, de uitgaven haalden haar steeds spelend in.

Niet de crisislasten als zoodanig hebben ons in de moeilijkheid gebracht. Wel de verschijnselen, die de oorlogscrisis hebben begeleid en daaruit zijn voortgevloeid, waaronder de waardedaling van het geld en de wisselvalligheid der financieele vooruitzichten.

Wij staan thans, gelijk gemeld, voor het onbochenbare feit, dat wij als volk boven onze kracht leven. Een particulier, die in zoodanige positie is geraakt, gaat „zich bekrimpen”. Voor den Staat schijnt geen andere uitweg mogelijk. „Zich bekrimpen” beteekent niet slechts verspilling tegengaan — wat in alle tijden aanbeveling verdient — maar beteekent afzien van sommige begeerlijke en nuttige zaken, die overigens haar geld ten volle waard zijn.

Dat ook voor het gemeene huishouden het oogenblik daartoe kan aanbreken, ligt voor de hand. Wie het nationaal inkomen deelt door het aantal inwoners, of juister door het aantal gezinnen van gemiddelde grootte, komt tot een niet te ruim aandeel voor elk gezin. Hij komt tot een aandeel, dat de voldoening van materiële en ideële behoeften slechts op bescheiden voet toelaat. Door de individueele inkomens in één kas te voegen, wordt het gezamenlijk bedrag niet grooter. Daarom is onjuist de opvatting, die zich soms schijnt op te dringen, dat door de voorziening van verschillende behoeften over de Staatskas te doen loopen, deze voorziening in onbeperkt ruime mate kan geschieden.

In dit verband is het van belang er op te wijzen, dat van aanzienlijke opvoering der gezamenlijke publieke lasten in de toekomst wel nauwelijks meer sprake kan zijn, nu reeds ongeveer 35 pct. van het nationaal inkomen betaald wordt aan heffingen voor Rijk, provinciën en gemeenten, een percentage, dat voor de hoogste inkomens vanzelf grooter is, maar dat ook in zijn gemiddeld cijfer van 35 doet neigen tot de meening, dat de grens der gezamenlijk op te leggen belastingen welhaast bereikt is.

Op grond van een en ander bestaat bij de Regeering het voornemen, 1° van de indiening van nieuwe wetsontwerpen, die geld kosten, anders dan bij uiterste noodzaak af te zien, 2° den inhoud van reeds bij de Staten-Generaal aanhangige wetsontwerpen, die vermeerdering van uitgaven meebrengen, voor zoover ze daarvoor eenigszins in aanmerking komen, aanmerkelijk te besnoeien, 3° door herziening van bestaande, ook op wet of Koninklijk besluit berustende, organisaties en instellingen, alsmede door versobering van den Staatsdienst in alle diensttakken, geen enkele uitgezonderd, beperking te brengen in de tegenwoordige vaste, waaronder ook op de wet berustende, uitgaven.

Wanneer vertrouwd mag worden dat in elk geval de ingevolge 1° en 2° nog vereischte uitgaven niet hooger zullen loopen dan wat ingevolge 3° gewonnen wordt, dan is de toestand, zij het allerm minst bevredigend, toch ook niet hopeloos. Tot dekking van het bestaande tekort ad f 48 000 000 stelt ondergeteekende zich in de eerste plaats voor, de extra-aflossingen op de crisisleeningen voorshands, te beginnen met 1922, achterwege te laten. Daar de dienst van rente en verplichte aflossingen een uitgaaf van $\pm$ 84 miljoen vordert, komt hierdoor ruim $15\frac{1}{2}$ miljoen beschikbaar voor den gewonen dienst. Deze wenscht hij daarvoor te besteden. De nog aanhangige wijziging der Zegelbelasting (opbrengst 5 miljoen) en die der Grondbelasting (20 miljoen) hoopt hij in gemeen overleg met de Staten-Generaal tot stand te kunnen brengen. De bate der laatste, waaromtrent nog eene wijzigingsnota zal worden ingediend, zal in geen geval vóór het jaar 1923 kunnen worden genoten. Zij zal dus niet het tekort over het komende jaar kunnen verminderen, maar wel in aanmerking mogen worden gebracht wanneer men zich een lijn uitstippelt voor het toekomstig herstel van het evenwicht. Naast deze $40\frac{1}{2}$ miljoen meerdere ontvangsten staan rond 5 miljoen, die van het tekort mogen worden afgetrokken, als zijnde het nadeelig saldo, voor 1922 geraamd op den dienst der Posterijen en dat op den duur uit het bedrijf zelf zal moeten worden goed gemaakt.

Op ruim $2\frac{1}{2}$ miljoen na zou hiermee de evenwichtstoestand voor het jaar 1923 bereikt zijn, wanneer het inderdaad mocht gelukken door zelfbeheersching en beleid nieuwe, onafwijsbaar zich opdringende uitgaven als boven sub 1 en 2 bedoeld, binnen passende grenzen te beperken en te dekken door besnoeiing van wat thans in den Staatsdienst te weelderig is uitgegroeid, (zie boven sub 3°). Tweede voorwaarde zou daarbij uiteraard zijn, dat de daling der middelen niet nog verder om zich heen grijpt dan in de huidige raming, op grond van thans bekende gegevens, tot uiting komt. Of deze laatste voorwaarde vervuld zal worden, is grootendeels afhankelijk van het antwoord op de vraag, of op het tijdstip, waarop de tegenwoordige inzinking zich ook in de opbrengst der directe belastingen ten volle zal weerspiegelen, de loop der indirecte heffingen zich min of meer zal hebben hersteld. Het schijnt gewenscht, zich ten deze van het uitspreken van bepaalde verwachtingen, in welke richting ook, te onthouden. Zij plegen in dezen tijd zelden door de feiten volkomen te worden bevestigd.

Ten slotte veroorlooft de ondergeteekende zich nog eenige mededeelingen te doen omtrent den **stand der kas** en omtrent de **crisisuitgaven** en hare dekking.

Op 5 September 1921 stond uit aan schatkistpapier	f 650 957 000,—
Aan zilverbons was in omloop . . .	39 767 290,—
Het rentegevend tegoed van den post-chèque- en girodienst beliep	16 607 591,40 ⁵
Over het renteloos voorschot van de Nederlandsche Bank was beschikt tot een bedrag van	12 166 895,61 ⁵
Het creditsaldo van de rekening-courant van het Rijksgraanbedrijf bij 's Rijks schatkist bedroeg	7 222 606,56
Totaal vlottende schuld . . . f	<u>726 721 383,58</u>

Hier stonden echter aan vorderingen tegenover:

de voorschotten, verleend aan de koloniën f	305 620 000,—
de voorschotten, verleend aan de Regeeringscommissarissen voor de Rijksgraaninzameling, aan het centraal verrekenkantoor voor brandstoffen e.d.	35 114 373,83
de kredieten, verleend aan Duitschland, Frankrijk, Italië en Oostenrijk	35 999 888,63
de voorschotten aan buitenlandsche Staten wegens interneeringskosten, kosten van uitgewekenen en behartiging van belangen	77 681 140,79
Totaal . . . f	<u>454 415 403,25</u>

Brengt men dit totaal in mindering van het hierboven genoemde bedrag van f 726 721 383,58, dan blijkt, dat per saldo voor rekening van 's Rijks schatkist uitsloot een bedrag van f 272 305 980,33. Bij de beoordeeling van dit cijfer dient nog in het oog te worden gehouden, dat de Staat aanspraak heeft op het niet onbelangrijke winstsaldo van de Nederlandsche Uitvoermaatschappij. Hoewel dit saldo nog niet vaststaat, meent de ondergeteekende uit dezen hoofde eene bate van omstreeks f 45 000 000 te mogen verwachten.

Met betrekking tot de crisisuitgaven moge het volgende dienen.

Blijkens de hierboven gegeven cijfers bedroegen de tekorten op de crisisdiensten van de jaren 1914 tot en met 1920 een totaal van f 1 219 576 251,29. Tot dekking van tekorten op den crisisdienst is tot dusver uit leening verkregen:

het deel der leening 1914, dat bij de conversie ingevolge de leeningwet 1917, bereids was afgelost f	27 500 000,—
de 1ste leening 1916.	125 000 000,—
de 2de leening 1916	121 250 000,—
de leening 1917	500 000 000,—
de leening 1918	346 500 000,—
de leening 1919 (voor zoover niet bestemd tot dekking van tekorten op den buitengewonen dienst)	230 557 000,—
totaal . . . f	<u>1 350 807 000,—</u>
na aftrek van bovengenoemd bedrag van	1 219 576 251,29
blijft dus nog f	<u>131 230 748,71</u>

beschikbaar.

Voor 1921 was in de aanvankelijke begroting wegens crisisuitgaven begrepen een bedrag van f 12 265 700,—

Tot dusver is voor dit doel suppletoir toegestaan of aangevraagd 61 897 000,—

Voor de nooduitkeering aan de gemeenten
over het jaar 1921 is nog te rekenen op
een bedrag van f 10 000 000,—
f 84 162 700,—

Uit de Oorlogswinstbelasting werd over
de maanden Januari tot en met Juli ver-
kregen f 61 508 316

De ondergeteekende meent
uit deze heffing per saldo
nog te mogen verwachten . 25 000 000
86 508 316,—

Volgens deze cijfers zou een overschot
op den crisisdienst 1921 zijn te ramen van 2 345 616,—

In de ontwerp-begrooting voor 1922 is tot bestrijding van
crisisuitgaven begrepen f 8 446 288,—

Voorts dient nog gerekend te worden op
de nooduitkeering aan de gemeenten over
1922, te ramen op 13 000 000,—
f 21 446 288,—

De vorenstaande gegevens leiden tot de slotsom, dat, tot
bestrijding van crisisuitgaven, welke verder nog noodig zullen
blijken, beschikbaar is een bedrag van f 131 230 748,71. +
f 2 345 616 — f 21 446 288 = f 112 130 076,71. Hoewel
het nog niet mogelijk is, het totaal der zooeven bedoelde uit-
gaven te ramen, meent de ondergeteekende toch als vaststaande
te mogen aannemen, dat het beneden de genoemde som van
f 112 130 076,71 zal blijven.

De Minister van Financiën,

DE GEER.

Bijlage A.

OVERZICHT van de Staatsontvangsten over de diensten 1901 tot en met 1920.

DIENSTJAREN.	Gewone ontvangsten.	Bijdrage uit het fonds der kooprijzen van domeinen.	Buitengewone ontvangsten.	T O T A A L.
1901	f 152 976 704,82 ⁵	f 300 000,—	f 77 021,24	f 153 353 726,06 ⁵
1902	160 799 653,88 ⁵	300 000,—	42 756,62	161 142 410,50 ⁵
1903	165 561 231,28	300 000,—	259 363,06	166 120 594,34
1904	169 821 870,89	300 000,—	434 898,57	170 556 769,46
1905	173 369 050,12 ⁵	300 000,—	2 293 639,49 ⁵	175 962 689,62
1906	181 514 269,96	300 000,—	162 161,05	181 976 431,01
1907	183 015 599,67 ⁵	300 000,—	219 533,34	183 535 133,01 ⁵
1908	182 492 195,38 ⁵	200 000,—	798 737,78	183 490 933,16 ⁵
1909	189 179 088,40 ⁵	400 000,—	1 723 600,43	191 302 688,83 ⁵
1910	198 630 497,—	600 000,—	861 827,82	200 092 324,82
1911	203 680 170,32	1 000 000,—	922 577,72 ⁵	205 602 748,04 ⁵
1912	211 305 137,82 ⁵	500 000,—	1 596 129,11	213 401 266,93 ⁵
1913	223 507 379,52 ⁵	200 000,—	3 715 285,71	227 422 665,23 ⁵
1914	224 910 389,07 ⁵	400 000,—	20 260 921,65 ⁵	245 571 310,73
1915	221 643 336,19 ⁵	600 000,—	41 248 202,93 ⁵	263 491 539,13
1916	(2) 296 200 275,72 ⁵	600 000,—	12 178 282,66 ⁵	309 978 558,39
1917	(3) 524 138 812,58 ⁵	600 000,—	10 038 246,24	534 777 058,82 ⁵
1918 (1)	(4) 549 115 995,66 ⁵	250 000,—	11 909 662,01 ⁵	561 275 657,68
1919 (1)	(5) 689 064 912,21 ⁵	150 000,—	8 564 503,09 ⁵	697 779 415,31
1920 (1)	(6) 774 719 154,69	150 000,—	11 557 992,46	786 427 147,15
Totaal van de buitengewone ontvangsten			f 129 865 343,01 ⁵	

- (1) Daar de diensten 1918, 1919 en 1920 nog niet zijn afgesloten, is de opgave van de tot die diensten behorende ontvangsten slechts als voorloopig aan te merken.
 (2) Waaronder f 33 409 939,84 wegens „Crisisontvangsten” in 1916.
 (3) „ 219 833 772,35⁵ „ „ 1917.
 (4) „ 219 467 576,36⁵ „ „ 1918.
 (5) Waaronder f 224 808 200,31 wegens „Crisisontvangsten” in 1919.
 (6) „ 189 185 314,44⁵ „ „ 1920.

Uiteenzetting van de buitengewone ontvangsten.

1901. Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f 56 901,78
Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij .	14 648,76
Ongebruikt saldo van gelden, welke bestemd waren tot afdoening van eventueel nakomende posten ter zake van de liquidatie van het bedrijf der voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	5 470,70
	<u>f 77 021,24</u>
1902. Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f 20 193,46
Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij .	22 563,16
	<u>f 42 756,62</u>
1903. Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f 252 952,18
Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij .	6 012,05
Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	398,83
	<u>f 259 363,06</u>
1904. Restitutie van het voorschot, aan de Rijksverzekeringsbank verleend	f 225 000,—
Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	192 030,67 ⁵
Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij .	15 728,37
Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf	2 139,52 ⁵
	<u>f 434 898,57</u>

1905.	Restitutie van het voorschot, aan de Rijksverzekeringsbank verleend	f	75 000,—
	Restitutie van het renteloos voorschot, aan Nederlandsch-Indië verleend		2 188 800,—
	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		21 865,52
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		7 973,97 ⁵
		f	2 293 639,49 ⁵
1906	Bijdrage van het waterschap N. O. deel van Noordbrabant in de kosten van verlegging van den Maasmond f		69 904,25
	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		73 140,32 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		15 435,76
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet		130,86
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij .		3 549,85 ⁵
		f	162 161,05
1907	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f	31 483,10
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		175 004,64
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet		364,24
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij .		12 681,36
		f	219 533,34
1908.	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	f	33 122,31 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		639 237,95
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet		2 333,36 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij .		1 455,71
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ¹⁾		122 588,44
		f	798 737,78
1909.	Bijdrage van het waterschap N. O. deel van Noordbrabant in de kosten van verlegging van den Maasmond f		205 685,06 ⁵
	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		27 203,52
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		1 188 185,33
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet		7 021,09 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		7 206,42
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ²⁾		288 299,—
		f	1 723 600,43
1910.	Bijdrage van het waterschap N. O. deel van Noordbrabant in de kosten van verlegging van den Maasmond f		150 876,—
	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		31 004,70
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		240 422,49
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet		20 513,38 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		51 196,24 ⁵
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ³⁾		367 815,—
		f	861 827,82
1911.	Bijdrage van het waterschap N. O. deel van Noordbrabant in de kosten van verlegging van den Maasmond f		106 809,—
	Toevallige baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		34 591,85 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		226 185,58 ⁵
	Aflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet		36 453,03 ⁵
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij .		24 608,25
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonie ⁴⁾		493 930,—
		f	922 577,72 ⁵

¹⁾ 1/10 der buitengewone uitgaven over 1907.

²⁾ Idem over 1907 en 1908.

Idem over 1907—1909.

Idem over 1907—1910.

1912.	Bijdrage van het waterschap N.-O. deel van Noordbrabant in de kosten van verlegging van den Maasmond f	137 727,265
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	33 567,36
	Overwinst, uitgekeerd door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en door de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij; samen	320 151,445
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf.	441 701,015
	Afflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet	51 317,42
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	13 941,605
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonte ¹⁾	597 723,—
	<u>f</u>	<u>1 596 129,11</u>
1913.	Baten van het Muntwezen	f 1 250 000,—
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	30 195,66
	Overwinst, uitgekeerd door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en door de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij; samen	447 998,155
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf.	1 023 418,455
	Afflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet	73 675,715
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	26 017,48
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonte ²⁾	838 401,70
	Terugbetaling van kapitalen, verstrekt aan de Artillerie-Inrichtingen.	25 578,545
	<u>f</u>	<u>3 715 285,71</u>
1914.	Baten van het Muntwezen	f 18 549 585,31
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	50 779,765
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf.	473 003,72
	Afflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet	116 555,73
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij	77 687,375
	Gedeelte van de opbrengst der Telefonte ³⁾	993 309,755
	<u>f</u>	<u>20 260 921,655</u>
1915.	Ontvangsten in zake het Muntwezen.	f 15 537 159,775
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	33 504,16
	Overwinst, uitgekeerd door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en door de Hollandsche IJzeren Spoorweg Maatschappij; samen	448 884,365
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf.	1 256 609,335
	Afflossing van voorschotten ingevolge artikel 33 der Woningwet	161 581,235
	Terugbetaling door Suriname van het voorschot, verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het Lawagebied	85 000,—
	Terugbetaling van kapitalen, verstrekt aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij	67 209,505
	Idem aan het Staatsmuntbedrijf	30 578,615
	Terugbetaling van voorschotten, in verband met de buitengewone tijdsomstandigheden verleend	23 344 825,—
	Storting door de Rijkspostspaarbank van de contante waarde der pensioenrechten der ambtenaren op 1 Januari 1915.	264 000,—
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij.	18 850,945
	<u>f</u>	<u>41 248 202,935</u>
1916.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f 6 927 741,03
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen	161 965,88
	Overwinst, uitgekeerd door de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en door de Hollandsche IJzeren Spoorwegmaatschappij; samen	450 431,16
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf.	1 836 797,115
	Afflossing van voorschotten ingevolge art. 33 der Woningwet	215 920,225
	Terugbetaling door Suriname van het voorschot verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het Lawagebied	88 000,—
	Terugbetaling van kapitalen, verstrekt aan het Staatsmuntbedrijf.	19 801,79
	Idem, aan het Staatsbedrijf der Artillerie-inrichtingen	2 180 351,18
	Terugbetaling van voorschotten, in verband met de buitengewone tijdsomstandigheden verleend	1 288 186,295
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij.	9 087,99
	<u>f</u>	<u>13 178 282,665</u>

¹⁾ ¹⁾ ¹⁾ der buitengewone uitgaven over 1907—1911.

²⁾ Idem over 1907—1912.

³⁾ Idem over 1907—1913.

1917.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f	3 010 209,89
	Baten, voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		347 654,13 ⁵
	Baten, voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		4 246 065,99
	Aflossing van voorschotten ingevolge art. 33 der Woningwet		274 004,00 ⁵
	Idem van voorschotten aan het Tiendfonds		448 893,78 ⁵
	Idem, van het voorschot verstrekt aan de vereeniging „De Kweekschool voor vroedvrouwen” te Heerlen		786,—
	Terugbetaling door Suriname van het voorschot verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het Lawagebied		91 000,—
	Terugbetaling van kapitalen, verstrekt aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij		56 384,99
	Idem, aan het Staatsmuntbedrijf		18 293,—
	Idem, aan het Staatsbedrijf der Artillerie-inrichtingen		1 136 306,04 ⁵
	Terugbetaling van voorschotten, in verband met de buitengewone omstandigheden verleend		142 000,—
	Uitkeering door Staatsbedrijven, ten behoeve van de vorming eener reserve-rekening		250 000,—
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		16 648,40
		f	10 038 246,24
1918.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f	3 700 000,—
	Rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld, ingeschreven ten name van het „Fonds uit de zuivere winsten, verkregen uit aanmuntingen voor rekening van het Rijk”		896 508,24
	Baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		23 874,24
	Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		5 030 729,13
	Aflossing van voorschotten ingevolge art. 33 der Woningwet		340 755,29
	Idem van voorschotten aan het Tiendfonds		197 691,72
	Idem van het voorschot verstrekt aan de vereeniging „De kweekschool voor vroedvrouwen” te Heerlen		817,44
	Terugbetaling door Suriname van het voorschot verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het Lawagebied		94 000,—
	Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsmuntbedrijf		26 292,19
	Idem aan het Staatsbedrijf der Artillerie-inrichtingen		1 560 049,48 ⁵
	Terugbetaling van voorschotten, in verband met de buitengewone omstandigheden verleend		29 800,—
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		9 144,28
		f	11 909 662,01 ⁵
1919.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f	2 110 000,—
	Rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld, ingeschreven ten name van het „Fonds uit de zuivere winsten, verkregen uit aanmuntingen voor rekening van het Rijk”		934 762,42
	Baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		27 803,12 ⁵
	Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		4 479 768,12 ⁵
	Aflossing van voorschotten ingevolge art. 33 der Woningwet		391 759,81 ⁵
	Idem van de voorschotten verstrekt aan de vereeniging „De Kweekschool voor vroedvrouwen” te Heerlen		1 144,89
	Terugbetaling door Suriname van het voorschot verstrekt voor den aanleg van een spoorweg naar het Lawagebied		97 000,—
	Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan het Staatsmuntbedrijf		439,95
	Idem aan de „Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland”		60 000,—
	Idem aan het Staatsbedrijf der Algemeene Landsdrukkerij		44 608,26 ⁵
	Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan het Tiendfonds		394 595,92
	Idem in verband met de buitengewone omstandigheden verleend		12 000,—
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		10 620,58 ⁵
		f	8 564 503,09 ⁵
1920.	Ontvangsten in zake het Muntwezen	f	114 000,—
	Rente van het kapitaal in de Grootboeken der Nationale Schuld, ingeschreven ten name van het „Fonds uit de zuivere winsten verkregen uit aanmuntingen voor rekening van het Rijk”		1 019 385,46
	Baten voortvloeiende uit den aanleg van Staatsspoorwegen		22 167,58 ⁵
	Baten voortvloeiende uit het Staatsmijnbedrijf		9 639 072,08
	Aflossing van voorschotten ingevolge art. 33 der Woningwet		330 363,17
	Idem van de voorschotten verstrekt aan de Vereeniging „De Kweekschool voor vroedvrouwen” te Heerlen		884,14
	Terugbetaling van kapitalen verstrekt aan de „Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland”		60 000,—
	Terugbetaling van voorschotten verstrekt aan het Tiendfonds		350 000,—
	Waarde van afgeschreven inventarisgoederen, afkomstig van de voormalige Rijnspoorwegmaatschappij		22 120,02 ⁵
		f	11 557 992,46

Bijlage B.

OVERZICHT van de Staatsuitgaven over de diensten 1901 tot en met 1920.

DIENSTJAREN.	Algemeene dienst.	Rentebetaling.	Gewone amortisatie en aflossing van Nationale Schuld.	Gewone uitgaven (totaal kol. 2, 3 en 4).	Buitengewone uitgaven. a)	Totalen (totaal kol. 5 en 6).
1.	2.	3.	4.	5.	6.	7.
1901	f 115 762 356,46	f 30 858 321,36	f 3 120 923,62 ⁵	f 149 741 601,44 ⁵	f 2 568 804,95	f 152 310 406,39 ⁵
1902	118 927 166,24 ⁵	30 630 400,45	3 246 868,51	152 804 435,20 ⁵	9 351 020,19 ⁵	162 155 455,40
1903	125 357 031,70 ⁵	30 823 724,41	3 380 586,48 ⁵	159 561 342,60	4 272 391,76	163 833 734,36
1904	134 319 455,26 ⁵	30 860 257,06 ⁵	3 399 839,30 ⁵	168 579 551,63 ⁵	21 458 214,81 ⁵	190 037 766,45
1905	134 521 525,94	31 203 162,54	3 456 892,67 ⁵	169 181 581,15 ⁵	4 549 256,00 ⁵	173 730 837,16
1906	136 692 868,50 ⁵	31 789 757 33 ⁵	4 664 831,29	173 147 457,13	4 762 561,21	177 910 018,34
1907	141 911 287,91	31 348 083,51 ⁵	4 716 871,18	177 976 242,60 ⁵	4 122 924,03 ⁵	182 099 166,64
1908	150 789 190,16 ⁵	31 202 951,85 ⁵	4 797 804,01 ⁵	186 789 946,03 ⁵	7 261 811,08	194 051 757,11 ⁵
1909	154 385 738,03	31 386 742,41 ⁵	4 958 317,31	190 730 797,75 ⁵	6 679 204,07 ⁵	197 410 001,83
1910	160 512 440,35	31 624 587,41 ⁵	4 954 460,06	197 091 487,82 ⁵	6 855 612,51 ⁵	203 947 100,34
1911	164 352 693,41 ⁵	31 838 399,77	4 969 334,12 ⁵	201 160 427,31	7 329 250,23 ⁵	208 489 677,54 ⁵
1912	170 407 230,23 ⁵	32 212 466,45 ⁵	5 380 880,94	208 000 577,63	16 664 923,03	224 665 500,66
1913	181 324 025,59	32 101 330,62	5 919 836,59 ⁵	219 345 192,80 ⁵	19 381 672,76	238 726 865,56 ⁵
1914	d) 286 517 625,67 ⁵	e) 34 051 373,02 ⁵	6 121 424,35 ⁵	f) 326 690 423,05 ⁵	32 582 854,61 ⁵	359 273 277,67
1915	g) 408 621 476,04	35 113 438,27 ⁵	6 346 190,40	g) 450 081 104,71 ⁵	54 403 383,14	504 484 487,85 ⁵
1916	h) 455 428 087,47	j) 36 551 116,99 ⁵	6 585 098,81 ⁵	k) 498 564 303,28	33 967 077,36 ⁵	532 531 380,64 ⁵
1917	l) 601 961 920,43 ⁵	m) 39 237 180,75 ⁵	6 815 619,87	n) 648 014 721,06	40 681 390,09	688 696 111,15
1918 c)	o) 922 538 020,26 ⁵	p) 41 196 331,04	7 070 778,95	q) 970 805 130,25 ⁵	80 136 010,43 ⁵	1 050 941 140,69
1919 c)	r) 772 551 816,84	s) 53 575 630,96 ⁵	7 362 071,64	t) 833 489 519,44 ⁵	116 448 025,02 ⁵	949 937 544,47
1920 c)	u) 662 646 454,68	55 290 414,72 ⁵	16 974 692,91	u) 734 911 562,31 ⁵	167 614 510,67 ⁵	902 526 072,99
Totaal van de buitengewone uitgaven over 1901—1920 . . .					b) f 641 090 898,01	

a) Zie ommezijde.

b) Waaronder f 14 999 996,09⁵ wegens aflossing van schuld in verband met intrekking van muntbiljetten in 1904.

c) Voorloopige uitkomsten.

d) Waaronder f 83 705 073,68⁵ wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C¹).e) Waaronder f 400 000 wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C¹).f) Waaronder f 84 105 073,68⁵ wegens „Crisisuitgaven” (Zie bijlage C¹).g) Waaronder f 208 649 548,27⁵ wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C²).h) Waaronder f 255 650 340,83⁵ wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C³).j) Waaronder f 400 000,— wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C³).k) Waaronder f 256 050 340,83⁵ wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C³).l) Waaronder f 378 054 689,56 wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C⁴).m) Waaronder f 2 000 000,— wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C⁴).n) Waaronder f 380 054 689,56 wegens „Crisisuitgaven”. (Zie bijlage C⁴).o) Waaronder f 634 231 127,30⁵ wegens „Crisisuitgaven” (Zie bijlage C⁵).p) Waaronder f 3 200 000,— wegens „Crisisuitgaven” (Zie bijlage C⁵).q) Waaronder f 637 431 127,30⁵ wegens „Crisisuitgaven” (Zie bijlage C⁵).r) Waaronder f 388 771 807,44⁵ wegens „Crisisuitgaven” (Zie bijlage C⁶).s) Waaronder f 6 000 000,— wegens „Crisisuitgaven” (Zie bijlage C⁶).t) Waaronder f 394 771 807,44⁵ wegens „Crisisuitgaven” (Zie bijlage C⁶).u) Waaronder f 133 418 467,50 wegens „Crisisuitgaven” (Zie bijlage C⁷).

(a) Deze sommen splitsen zich als volgt:

	1901.	1902.	1903.	1904.	1905.	1906.	1907.	1908.	1909.
Verlegging van den Maasmond	f 784 880,60	f 710 532,09	f 769 363,60	f 716 594,76 ⁵	f 613 921,69 ⁵	f 519 381,56 ⁵	—	—	—
Kanalísatie van de Maas in Limburg	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Aanleg van spoorwegen	1 788 924,3 ⁵	8 466 519,06	1 180 182,57	1 072 169,82	2 201 387,90 ⁵	1 963 258,32	f 530 147,33	f 630 246,53	f 905 860,82 ⁵
Aanleg en uitbreiding van internationale en inter- locale telefoonverbindingen en aanleg, overne- ming en uitbreiding van locale telefoonnetten . .	—	—	—	—	—	—	1 225 884,39	1 657 145,69 ⁵	795 124,24
Aflossing van schuld in verband met intrekking van muntbiljetten	—	—	—	14 999 996,09 ⁵	—	—	—	—	—
(*)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Uitgaven voor den Staatsmijndienst	—	106 969,04 ⁵	484 845,59	380 654,13 ⁵	617 446,40 ⁵	833 021,32 ⁵	1 199 111,62	1 793 748,56 ⁵	2 376 478,40
Rijksopsporing van delfstoffen	—	—	—	—	—	—	—	216 618,19	257 426,96 ⁵
Voorschot aan de Rijksverzekeringsbank	45 000,—	67 000,—	188 000,—	—	—	—	—	—	—
Terleenvreestrekking aan de kolonie Suriname tot het aanleggen en exploiteeren van een spoorweg van Paramaribo naar de Suriname-rivier	—	—	1 650 000,—	2 100 000,—	1 100 000,—	1 420 000,—	807 405,81 ⁵	625 000,—	701 324,26 ⁵
Renteloos voorschot aan Nederlandsch-Indië	—	—	—	2 188 800,—	—	—	—	—	—
Voorschotten aan gemeenten ingevolge artikel 33, 1ste lid, der Woningwet	—	—	—	—	16 500,—	26 900,—	243 329,34	829 269,81	1 242 900,42 ⁵
Voorschotten aan gemeenten ingevolge artikel 7 eerste lid der Landarbeiderswet	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosten van bedijking en landaanwinning, alsmede van effening en toegankelijkmaking van domein- gronden	—	—	—	—	—	—	114 227,57	60 876,69 ⁵	35 193,10
Aankoop van onroerend goed voor Domeinen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Overneming door Domeinen van onroerende goederen van andere diensttakken	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Bouw eener nieuwe Munt	—	—	—	—	—	—	2 817,97	63 231,30	296 261,58 ⁵
Kosten van het Muntwezen (Afdeling IV van hoofd- stuk VII B)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Staatsmuntbedrijf tot uitbreiding van kapitaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Staatsbedrijf der Artillerie-Inrich- tingen tot uitbreiding van kapitaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Fonds voor de uitvoering van de Tiendwet 1907 (Staatsblad N°. 222)	—	—	—	—	—	—	—	1 385 674,29 ⁵	68 634,27
(**)	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten aan de Maatschappij tot Exploitatie van Staatsspoorwegen en aan de Hollandsch IJzeren Spoorweg Maatschappij	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Staatsbedrijf der Posterijen, Tele- grafie en Telefonie tot uitbreiding van kapitaal . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Staatsvisschershavenbedrijf te IJmuiden tot uitbreiding van kapitaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Bouwfonds voor de Departementen van Binnenlandsche Zaken en van Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Rentedragende voorschotten aan provinciën en ge- meenten in verband met de buitengewone omstan- digheden	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Staatsbedrijf der Algemeene Lands- drukkerij tot uitbreiding van kapitaal	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan het Fonds voor de Kustverdediging . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan de Kweekschool voor vroedvrouwen te Heerlen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosten van aankoop van het Hôtel des Indes	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan de Vereeniging tot het houden van Jaarbeurzen in Nederland	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Storting op aandelen in de N. V. „Centrale Bouw- materialenvoorziening C. B. V.” te 's Gravenhage . .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Stortingen in 1918 en volgende jaren wegens deel- neming van den Staat in het maatschappelijk kapitaal van de N. V. tot oprichting en exploitatie van een Nederlandsch Hoogoven-staal-en walswerk	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten aan het Weduwenfonds voor de ge- emploieerden tot het Algemeen Bestuur behorende .	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Hypothecaire geldleening aan de N. V. tot exploitatie van vaste jaarbeursgebouwen te Utrecht	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Een deel der kosten van nieuwen vlootbouw	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Het verschil tusschen 0.83 pct. en 4.64 pct. van f 200 000 000 der Staatsleening 1919	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten aan provinciën en gemeenten in verband met den woningnood	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschotten aan provinciën en gemeenten voor den aanleg van drinkwaterleidingen	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Voorschot aan de vereeniging „Maatschappelijk werk bij zenuwlijden en krankzinnigheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Deelneming in het aandelen-kapitaal van de Stoom- vaartmaatschappij „Zeeland”	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosten van voorziening in den woningnood	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Steun aan gemeenten ter bestrijding van werkloosheid in de bouw nijverheid	—	—	—	—	—	—	—	—	—
Kosten van stichting van een gebouw voor het Bureau voor den Industrieelen eigendom, met inbegrip van den Octrooiraad	—	—	—	—	—	—	—	—	—
	f 2 568 804,95	f 9 951 020,19 ⁵	f 4 272 391,76	f 21 458 214,81 ⁵	f 4 549 256,00 ⁵	f 4 762 561,21	f 4 122 924,03 ⁵	f 7 261 811,08	f 6 679 204,07 ⁵

*) De cijfers voor „Uitgaven Staatsmijndienst” zijn gewijzigd door aftrek van de onverplichte vergoedingen voor boringen, welke niet ten laste van den Staatsmijndienst behooren te worden gebracht, en met bijvoeging van eenige posten, welke in de jaren 1902 t/m 1908 onder andere Hoofdstukken of andere afdelingen van het Xde Hoofdstuk in uitgaaf werden gebracht, maar tot den Staatsmijndienst behooren.

1910.	1911.	1912.	1913.	1914.	1915.	1916.	1917.	1918.	1919.	1920.
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
f 726 497,15 ⁵	f 1 510 551,22	f 1 755 580,90	f 2 886 965,35	f 28 873,85 ⁵ 1 061 401,32	f 63 413,93 ⁵ 389 986,62 ⁵	f 84 708,01 ⁵ 31 812,92 ⁵	f 237 268,90 5 706,46 ⁵	f 1 324 001,93	f 3 756 615,18 ⁵	f 6 062 038,93 131,37
1 261 152,58 ⁵	1 037 923,70 ⁵	2 406 786,34	1 549 080,59 ⁵	1 974 025,91	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
1 715 026,76 ⁵ 316 961,24 ⁵	1 398 908 73 ⁵ 247 669,27 ⁵	4 279 620,77 163 169,28	4 306 585,15 253 294,09 ⁵	2 941 791,75 343 089,87	2 374 421,96 252 512,94 ⁵	5 606 417,73 34 478,18 ⁵	15 488 140,35 49 564,07 ⁵	21 276 524,32 ⁵ 70 178,72	16 718 417,17 ⁵	11 524 976,99 ⁵ 609 698,61
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
96 269,92	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
2 017 683,75 ⁵	1 841 060,12	3 900 484,59 ⁵	5 321 966,41	7 001 904,75	11 167 430,67	9 890 082,70	16 513 181,42 ⁵	37 028 801,83 ⁵	73 684 671,64	111 388 351,04
—	—	—	—	—	—	—	—	—	30 022,91	281 367,74
262 029,71 ⁵ 65 743,—	85 712,33 79 968,12 ⁵	12 772,48 ⁵ 28 778,19 ⁵	47 904,04 18 352,92 ⁵	7 960,38 ⁵ 33 587,67	2 760,28 29 120,—	9 979,88 ⁵ 154 018,91 ⁵	35 273 59 ⁵ 258 259,14 ⁵	1 445 019,21 546 415,48	66 152,89 ⁵ 426 705,31	427 309,24 ⁵ 27 372,11
142 283,— 80 179,90	24 500,— 41 001,78	— 5 959,20	—	36 248,91 ⁵	22 900,—	—	—	55 000,—	23 290,—	—
—	—	—	1 239 060,00 ⁵	9 171 152,36 ⁵	17 133 465,83	11 803 309,42 ⁵	3 372 450,93 ⁵	6 021 630,68 ⁵	1 573 214,23 ⁵	2 315 773,17 ⁵
—	—	—	47 237,45	13 189,22	—	—	—	—	—	73 774,45
—	—	—	—	469 628,60 ⁵	3 947 611,56 ⁵	—	—	—	1 714 950,38 ⁵	—
171 785,47 ⁵	1 061 954,94 ⁵	4 111 771,26 ⁵	3 711 226,74	2 500 000,—	—	3 645 050,—	—	—	—	—
—	—	—	—	7 000 000,—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	1 157 751,62	2 046 406,42 ⁵	6 922 815,—	10 758 995,89	6 439 165,—
—	—	—	—	—	151 926,36	239 683,31 ⁵	177 653,61 ⁵	168 539,16 ⁵	564 014,89 ⁵	558 701,65
—	—	—	—	—	1 044 407,97	1 164 691,93 ⁵	2 497 485,16	3 440 477,33 ⁵	4 195 974,45 ⁵	6 465 441 —
—	—	—	—	—	17 823 425,—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	25 597,71 ⁵	—	121 535,55 ⁵	—	56 335,48 ⁵
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	—
—	—	—	—	—	—	120 000,—	—	45 000,—	—	400 000,—
—	—	—	—	—	—	—	—	1 335 071,19 ⁵	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	300 000,—	—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	35 000,—	—	175 000,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 875 000,—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	60 000,—	291 000,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 000 000,—	—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	241 764,02 ⁵
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 620 000,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	55 802,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	245 700,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	150 000,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	3 400 000,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	1 379 654,28
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	7 000 000,—
—	—	—	—	—	—	—	—	—	—	425 153,57
f 6 855 612,51 ⁵	f 7 329 250,23 ⁵	f 16 664 923,03	f 19 381 672,76	f 32 582 854,61 ⁵	f 54 403 383,14	f 33 967 077,36 ⁵	f 40 681 390,09	f 80 136 010,43 ⁵	f 116 448 025,02 ⁵	f 167 614 510,67 ⁵

(**) Deze voorschotten, welke aanvankelijk onder de crisisuitgaven werden gerangschikt, zijn nader onder de buitengewone uitgaven opgenomen aangezien de terugontvangst dier voorschotten, ingevolge het bepaalde in artikel 36, 1ste lid, der Leeningwet 1916, onder de buitengewone ontvangsten is geboekt.

Wordt op de cijfers van de jaren 1901—1906 toegepast het systeem van splitsing der uitgaven en ontvangsten in gewone en buitengewone sinds 1907 aanvaard, dan moeten tot de *gewone uitgaven* gerekend worden van de uitgaven, voorkomende in bijlage B:

die voor de verlegging van den Maasmond ad f 4 114 674,81⁵

die voor de spoorwegen gedeeltelijk, t. w. ten bedrage van 5 321 828,58

te zamen f 9 436 502,89⁵

doch zouden daarentegen als *buitengewoon* zijn te rekenen die voor den aanleg van
telefonen (tot en met 1906) ad 3 341 104,17⁵

blijft minder uitgaven *buitengewoon* f 6 095 398,72

Van de *ontvangsten* zouden daarentegen méér *buitengewoon* te noemen zijn:

de koopprijzen van domeinen van 1901—1906 ad f 1 800 000,—

een deel van de telefoonontvangsten, zijnde in elk jaar $\frac{1}{10}$ van het in de vorige
tien jaren aan buitengewone telefoonuitgaven besteed; dit zoude voor de jaren
1901—1914 hebben gegeven eene som van f 8 149 693,85⁵

in 1908—1914 is ter zake buitengewoon gebracht 3 702 066,89⁵

dus te weinig *buitengewoon* gebracht. 4 447 626,96

samen f 6 247 626,96

Wanneer echter de buitengewone uitgaven over de jaren 1901—1906 worden beperkt, moeten ook de daarmede verband houdende ontvangsten niet meer als buitengewoon gebracht worden.

Dientengevolge kunnen de buitengewone ontvangsten 1901—1920 worden verminderd met 671 001,58

blijft mitsdien totaal meer aan *buitengewone ontvangsten*. 5 576 625,38

zoodat door aanpassing van het sinds 1907 gevolgde systeem op de jaren 1901—1906 de cijfers
van den *gewonen* dienst over de jaren 1901—1920 ongunstiger worden. f 11 672 024,10

Bijlage C.

OVERZICHT van de uitgaven, in 1914 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Kosten van terugzending en uitkeeringen aan achtergebleven gezinnen van onder de wapenen geroepen militairen (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f 80 000,—
Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	59 279,12 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende, buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	3 362 067,46 ⁵
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1) . . .	3 320 000,—
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbiljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VII A der Staatsbegrooting)	400 000,—
Kosten van den aanmaak en de uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	61 228,09 ⁵
Bijdragen aan gemeenten en aan de werklozenkassen ter zake van uitkeeringen aan tegen werkloosheid verzekerde personen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	1 000 000,—
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1) . .	74 772 499,—
Bijdragen aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	800 000,—
Een zoodanig deel van de bijdrage aan de geldmiddelen van de kolonie Suriname als gevolg is van den invloed van de crisis op de koloniale geldmiddelen (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)	250 000,—
	f 84 105 073,68 ⁵

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken mogendheden moeten worden vergoed.

Bijlage C².

OVERZICHT van de uitgaven, in 1915 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone, internationale toestanden, (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f 222 351,29 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende, buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	9 248 236,08
Kosten van vervoer van goederen, verzonden door of aan steuncomités (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting).	132 075,65
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1) . . .	4 144 201,09 ⁵
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).	41 921,02
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verleen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	8 535,13
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1) . .	183 788 111,80 ⁵
Bijdragen aan gemeenten en aan de werklozenkassen ter zake van uitkeeringen aan tegen werkloosheid verzekerde personen (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	1 357 210,53
Subsidiën, in verband met de buitengewone omstandigheden te verleen aan de Nationale Vereeniging tegen de werkloosheid ten behoeve van ontwikkeling van werklozen (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	22 588,41
Kosten van het tijdelijk Bureau voor de distributie van graan en meel (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting).	21 970,13
Kosten van de kunstmestcommissie (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting) . . .	2 051,50
Kosten van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 409,53
Kosten, voortvloeiende uit de verkrijgbaarstelling van Regeeringswege van ongebuïd tarwebrood, ongebuïd tarwemeel en roggebrood tegen verminderde prijzen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	9 187 978,89 ⁵
Kosten van tijdelijke Rijksbureaux voor de regeling van den uitvoer (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting).	37 147,28 ⁵
Kosten van de Rijkscommissie van toezicht op het centraal-administratiekantoor voor de distributie van levensmiddelen en van de Rijkscommissiën van toezicht op de beschikbaarstelling en den uitvoer van levensmiddelen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	4 759,92
Een zoodanig deel van de bijdrage aan de geldmiddelen van de kolonie Suriname als gevolg is van den invloed van de crisis op de koloniale geldmiddelen (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)	528 000,—
	f 208 749 548,27 ⁵
In mindering hiervan is te brengen . . .	100 000,—
wegens hetgeen minder ten laste van hoofdstuk VII A is gekomen voor rente van vlottende schuld als gevolg van de tijdelijke beschikking ten behoeve van de <i>normale</i> begrooting van een deel der opbrengst van de crisisleening 1914.	
Blijft . . .	f 208 649 548,27 ⁵

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken mogendheden moeten worden vergoed.

Bijlage C³.

OVERZICHT van de uitgaven, in 1916 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f 130 910,13 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgeweken en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende, buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	5 853 143,14 ⁵
Kosten van vervoer van goederen, verzonden door of aan steuncomité's (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	142 379,40
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1) . . .	5 183 711,99 ⁵
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbiljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VII A der Staatsbegrooting)	400 000,—
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	48 708,85
Uitgaven voor militaire kommiezen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting) . .	366 076,80
Premiën in zake het toezicht op den uitvoer (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	30 659,95
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verleen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	17 883,01 ⁵
Kosten der Staatscommissie, van advertentiën, enz. voor de heffing der Oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	18 049,59
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1) . .	220 761 020,12 ⁵
Bijdragen aan gemeenten en aan de werklozenkassen ter zake van uitkeeringen aan tegen werkloosheid verzekerde personen (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	351 365,47 ⁵
Subsidiën, in verband met de buitengewone omstandigheden te verleen aan de Nationale Vereeniging tegen de werkloosheid ten behoeve van ontwikkeling van werklozen (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	6 956,24 ⁵
Subsidie aan de Geldersch-Westfaalsche Stoomtramwegmaatschappij tot dekking van ten hoogste de helft van het tekort op de exploitatie gedurende de buitengewone tijdsomstandigheden (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	9 600,—
Kosten van het tijdelijk Bureau voor de distributie van graan en meel (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	83 843,52 ⁵
Kosten van melkvoorziening (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	92 354,00 ⁵
Kosten van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	26 453,23
Bijdrage aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	1 450 000,—
Kosten van beschikbaarstelling van levensmiddelen, met uitzondering van goedkoop brood (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	10 562 474,71
Kosten, voortvloeiende uit de verkrijgbaarstelling van Regeeringswege van ongebuild tarwebrood, ongebuild tarwemeel en roggebrood tegen verminderde prijzen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	9 040 626,81 ⁵
Kosten van tijdelijke Rijksbureaux en Rijkscommissiën in verband met den uitvoer, invoer en distributie (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	353 101,52
Een zoodanig deel van de bijdrage aan de geldmiddelen van de kolonie Suriname als gevolg is van den invloed van de crisis op de koloniale geldmiddelen (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)	300 000,—
Kosten van den duurtebijslag, voor zoover deze niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrotingen der Staatsbedrijven, en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de Hoofdstukken VI en VIII	821 022,30 ⁵
	f 256 050 340,83 ⁵

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken mogendheden moeten worden vergoed.

Bijlage C¹.

OVERZICHT van de uitgaven, in 1917 gedaan in verband met de oorlogscrisis.

Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f 240 056,65
Kosten van interneering van krijgsgevangenen (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	24 284,77 ⁵
Kosten ter tegemoetkoming aan vereenigingen enz. voor verpleging van kinderen in de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting)	100 050,—
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	7 179 055,90
Kosten van vervoer van goederen, verzonden door of aan steuncomité's (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	1 033 442,27 ⁵
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1)	8 967 517,87 ⁵
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbiljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VII A der Staatsbegrooting)	2 000 000,—
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).	79 940,43 ⁵
Kosten van personeel voor de administratie der directe belastingen enz., aangesteld als gevolg van de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	2 515 489,05 ⁵
Kosten van de benoeming van accountants voor de uitvoering van de oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	27 754,63
Toelagen aan belastingkommiezen in verband met de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	218 962,98
Belooning van den secretaris der commissie van advies in zake de uitvoering der wet op de oorlogswinstbelasting 1916 (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	2 400,—
Premiën in zake het toezicht op den uitvoer (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	94 283,31 ⁵
Huur en onderhoud van in verband met de buitengewone omstandigheden tijdelijk in dienst gestelde vaartuigen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).	84 338,45 ⁵
Traktement enz. van den Regeeringscommissaris bij de Nederlandsche Uitvoermaatschappij (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	1 000,—
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten, aan kleine ondernemers en uit het verleen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	21 502,34
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1)	242 870 916,46
Subsidie aan de Geldersch-Westfaalsche Stoomtramwegmaatschappij (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting).	9 600,—
Kosten van het tijdelijk Bureau voor de distributie van graan en meel en van het uitvoercertificatenbureau (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	526 103,05
Kosten der verwerking van afvalproducten tot veevoeder (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	59 775,09
Kosten van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	74 370,20
Kosten van de uitvoering van de Distributiewet (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	103 979 380,18
Kosten van tijdelijke Rijksbureaux en Rijkscommissiën in verband met den uitvoer, invoer en distributie (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	1 071 369,39 ⁵
Bijdrage aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	5 500 000,—
Subsidiën, in verband met de buitengewone omstandigheden te verleen aan de Nationale Vereeniging tegen de werkloosheid ten behoeve van ontwikkeling van werkeloozen (afzonderlijk Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting).	4 335,42 ⁵
Kosten van de Huurcommissiewet (afzonderlijk Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	89 878,03
Kosten van den duurtelbijslag, voor zoover deze niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrotingen der Staatsbedrijven, en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de hoofdstukken VI en VIII.	3 278 883,04 ⁵
	f 380 054 689,56

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken mogendheden moeten worden vergoed.

Bijlage C⁵.OVERZICHT van de uitgaven, in 1918 gedaan in verband met de oorlogscrisis.
(Voorloopig).

Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	f 425 750,57 ⁵
Kosten van interneering van krijgsgevangenen (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	5 183 731,66
Kosten, verband houdende met de oprichting van distributiegerechten en met de uitoefening van den dienst dezer gerechten (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting)	715,66 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van tengevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	15 203 211,16 ⁵
Kosten van vervoer van goederen verzonden door of aan steuncomité's (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting).	736 387,41 ⁵
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1) . . .	18 780 715,91
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbiljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VII A der Staatsbegrooting)	3 200 000,—
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	343 767,77
Kosten van personeel voor de administratie der directe belastingen, enz., aangesteld als gevolg van de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	5 552 063,71 ⁵
Kosten van de benoeming van accountants voor de uitvoering van de oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	18 000,04
Belooning van den secretaris der commissie van advies in zake de uitvoering der wet op de oorlogswinstbelasting 1916 (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	2 400,—
Premiën in zake het toezicht op den uitvoer (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	120 880,19
Huur en onderhoud van in verband met de buitengewone omstandigheden tijdelijk in dienst gestelde vaartuigen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).	157 288,30
Huur, enz. van lokalen, tijdelijk benodigd voor het afteekenen van paspoorten (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	32 222,47
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verleen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	27 047,76
Uitkeering aan gemeenten uit de opbrengst der oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	9 995 500,—
Traktement enz. van den Regeeringscommissaris bij de Nederlandsche Uitvoermaatschappij (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	7 500,—
Duurtebijslag op pensioenen en wachtgelden (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	1 194 976,27
Kosten van advertentiën voor de heffing der oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	9 146,79
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1) . .	326 938 169,80 ⁵
Subsidie aan de Geldersch-Westfaalsche stoomtramwegmaatschappij (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	9 600,—
Rentelooze voorschotten aan tramwegen in verband met crisisuitgaven (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	1 961 859,00 ⁵
Kosten van crisisafdeelingen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	1 150 901,15 ⁵
Kosten van de Oorlogszeeongevallenwet 1915 (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	110 170,69 ⁵
Kosten van de beschikbaarstelling van levensmiddelen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	175 474 094,89

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken Mogendheden moeten worden vergoed.

Kosten van de beschikbaarstelling van brandstoffen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	f 22 530 577,49 ⁵
Kosten van de beschikbaarstelling van andere artikelen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 108 466,54 ⁵
Algemeene kosten in verband met de levensmiddelenvoorziening (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	539 409,50 ⁵
Kosten van crisisbureaux en Rijkscmissiën in verband met den uitvoer, invoer en distributie (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	3 254 686,65
Bijdrage aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	32 000 000,—
Kosten van de Regeeringscommissarissen bij de Nederlandsche Uitvoermaatschappij (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	8 731,86
Kosten van de commissie van advies in zake de geneesmiddelenvoorziening (afzonderlijk Hoofdstuk der Staatsbegrooting X ^A)	2 552,85 ⁵
Kosten in verband met de voorziening in den woningnood (afzonderlijk Hoofdstuk der Staatsbegrooting X ^A)	6 026,66
Kosten van de Huurcommissiewet (afzonderlijk Hoofdstuk der Staatsbegrooting X ^A)	294 499,11
Een zoodanig deel van de bijdrage aan de geldmiddelen van de kolonie Suriname als gevolg is van den invloed van de crisis op de koloniale geldmiddelen (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)	155 870,—
Kosten van den duurtebijslag, voor zoover deze niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrotingen der Staatsbedrijven, en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de hoofdstukken VI en VIII	9 894 205,38
	f 637 431 127,30 ⁵

Bijlage C⁶.OVERZICHT van de uitgaven, in 1919 gedaan in verband met de oorlogscrisis.
(Voorloopig).

Kosten voortvloeiende uit de aanwijzing van boekhoudkundigen ingevolge artikel 1 der wet van 23 Mei 1917 (<i>Staatsblad</i> n°. 442) (Hoofdstuk II der Staatsbegrooting)	f 23 035,19 ⁵
Uitgaven, voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	904 087,48
Kosten, verband houdende met de oprichting van distributiegerechten en met de uitoefening van den dienst dezer gerechten (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting)	7 159,53
Kosten van de crisis-enquêtecommissie (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	34 684,—
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van ten gevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van ten gevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	8 509 597,—
Kosten van vervoer van goederen, verzonden door of aan steuncomité's (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	64 031,—
Subsidiën aan de gemeentebesturen in de kosten der armenzorg in verband met de opheffing van het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	34 183,—
Crisisuitgaven voor de zeemacht (Hoofdstuk VI der Staatsbegrooting) (1)	5 389 980,06
Rente van in verband met den oorlogstoestand uitgegeven schatkistbiljetten en schatkistpromessen (Hoofdstuk VIIA der Staatsbegrooting)	6 000 000,—
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)	40 151,88
Kosten van personeel voor de administratie der directe belastingen, enz. aangesteld als gevolg van de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)	7 919 986,86
Kosten van de benoeming van accountants voor de uitvoering van de oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)	12 204,90
Belooning van den secretaris der commissie van advies in zake de uitvoering der wet op de oorlogswinstbelasting 1916 (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)	2 400,—
Premiën in zake het toezicht op den uitvoer (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)	80 133,01
Huur en onderhoud van in verband met de buitengewone omstandigheden tijdelijk in dienst gestelde vaartuigen (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)	140 253,59 ⁵
Huur enz. van lokalen, tijdelijk benodigd voor het aftekenen van paspoorten (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)	34 570,11 ⁵
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verleen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VIIB der Staatsbegrooting)	49 083,31 ⁵
Traktement, enz. van den Regeeringscommissaris bij de Nederlandsche uitvoermaatschappij (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	2 038,88
Duurtebijslag op pensioenen en wachtgelden (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	2 545 334,61 ⁵
Bijslag voor het jaar 1919 op traktementen van predikanten, Roomsche-Katholieke geestelijken en opperrabijnen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	322 965,46
Crisisuitgaven voor de landmacht (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting) (1)	127 002 637,—
Rentelooze voorschotten en subsidiën aan tramwegen in verband met de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	2 516 299,47 ⁵
Subsidie aan de Geldersch-Westfaalsche stoomtramwegmaatschappij (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	8 057,16
Kosten van crisisafdeelingen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	1 067 797,06 ⁵
Uitvoering van de Nood-Boschwet (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	13 019,43

(1) Deze cijfers stemmen niet overeen met die der feitelijke uitgaven voor het verzekeren der neutraliteit. Als bedrag der crisisuitgaven is hier vermeld, wat meer is uitgegeven dan vermoedelijk onder normale omstandigheden zou zijn uitgegeven. Onder dat bedrag zijn mitsdien mede begrepen de kosten van interneering, welke bij den vrede door de betrokken Mogendheden moeten worden vergoed.

Kosten van de beschikbaarstelling van levensmiddelen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	f 146 192 619,76 ⁵
Kosten en subsidiën in verband met de distributiewet en levensmiddelenvoorziening (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	693 891,87 ⁵
Kosten van de beschikbaarstelling van schoenen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 145 475,68
Kosten van crisisbureaux (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 279 311,69 ⁵
Bijdrage aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	37 400 000,—
Traktementen enz. van de Regeeringscommissarissen bij de Nederlandsche uitvoermaatschappij (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	4 485,34
Vergoeding aan scheepvaartmaatschappijen wegens gevorderde schepen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	369 261,43 ⁵
Nadeelig saldo, voortvloeiende uit de bereiding en den verkoop van Regeeringswege van veevoeder uit afvalstoffen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	6 896 000,—
Kosten in 1917, 1918 en 1919 gemaakt ten behoeve van een proefinstallatie tot verwerking van afvalproducten tot veevoeder (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	821 776,00 ⁵
Kosten in verband met de vervaardiging van soeetabletten, bouillon- en jus-blokjes (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	2 275 000,—
Kosten van de commissie van advies over de geneesmiddelenvoorziening (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	520,64
Kosten in verband met de voorziening in den woningnood (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	3 107 213,06
Steun aan gemeenten ter bevordering van de particuliere bouwnijverheid (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	1 324 355,42 ⁵
Personeel voor het toezicht op de voorziening in den woningnood (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	1 750,—
Reis-, verblijf- en bureelkosten van voornoemd personeel (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	5 754,35
Kosten van de Huurcommissiewet (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	320 195,71
Subsidiën en rentelooze voorschotten ten behoeve van werklozenkassen uit anderen hoofde dan volgens het „Werkloosheidsbesluit 1917” (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	513 490,—
Uitgaven krachtens de Werkloosheidsverzekeringsnoodwet 1919 (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	460 995,—
Uitgaven wegens wachtgeldregelingen (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	1 219,25
Uitgaven ten aanzien van werklozenkassen in verband met de overneming van de verplichtingen van het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	418 180,—
Uitgaven wegens steun aan vereenigingen van werklieden of bedienden in verband met de werklozenverzekering (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	329 964,—
Subsidiën aan gemeenten in de kosten van werklozenzorg, in verband met de opheffing van het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	42 684,22 ⁵
Voorschotten en toelagen om werkzoekenden in staat te stellen arbeid buiten hun woonplaats te aanvaarden (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	156 239,01
Garanties voor kredieten ten behoeve van de verruiming van werkgelegenheid (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	8 975,27
Overneming van de verplichtingen van het Koninklijk Nationaal Steuncomité, ten aanzien van werkverschaffing (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	199 744,16
Ontwikkeling van werklozen (Hoofdstuk X ^A der Staatsbegrooting)	5 863,35
Duurtebijslag op gagementen en onderstanden (Hoofdstuk XI der Staatsbegrooting)	32 343,—
Kosten van den duurtebijslag, voor zoover deze niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrotingen der Staatsbedrijven en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de Hoofdstukken VI en VIII	14 048 176,45 ⁵
Kosten van de uitkeering voor eens wegens den langen duur der buitengewone tijdsomstandigheden, voor zoover deze kosten niet zijn gebracht ten laste van de afzonderlijke begrotingen der Staatsbedrijven en niet reeds zijn begrepen onder de crisisuitgaven op de Hoofdstukken VI en VIII	11 992 632,72
	f 394 771 807,44 ⁵

Bijlage C⁷.OVERZICHT van de uitgaven in 1920 gedaan in verband met de oorlogscrisis.
(Voorloopig.)

Kosten voortvloeiende uit de aanwijzing van boekhoudkundigen ingevolge artikel 1 der wet van 23 Mei 1917 (<i>Staatsblad</i> n°. 442 (Hoofdstuk II der Staatsbegrooting)	f 46 841,58 ⁵
Uitgaven voortvloeiende uit de buitengewone internationale toestanden (Hoofdstuk III der Staatsbegrooting)	567 597,01 ⁵
Kosten verband houdende met de oprichting van distributiegerechten en met de uitoefening van den dienst dezer gerechten (Hoofdstuk IV der Staatsbegrooting)	2 557,77 ⁵
Kosten van onderhoud en verdere uitgaven van ten gevolge van den oorlogstoestand uit het buitenland naar Nederland uitgewekenen en van tengevolge van den oorlogstoestand behoeftig geworden, in Nederland verblijvende buitenlanders (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	1 526 111,—
Subsidiën aan gemeentebesturen in de kosten der armenzorg in verband met de opheffing van het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	312 033,—
Verjaarde vorderingen van eenige gemeenten wegens kosten van verzorging van Belgische vluchtelingen (Hoofdstuk V der Staatsbegrooting)	30 435,—
Kosten van aanmaak en uitgifte van zilverbons in verband met den oorlogstoestand (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).	587 005,58 ⁵
Kosten van personeel voor de administratie der directe belastingen enz. aangesteld als gevolg van de buitengewone omstandigheden (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	4 490 495,79 ⁵
Kosten van de benoeming van accountants voor de uitvoering van de oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	11 729,80
Belooning van den secretaris der commissie van advies inzake de uitvoering van de wet op de oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	1 650,—
Premiën inzake toezicht op den uitvoer (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	6 241,92
Huur en onderhoud van in verband met de buitengewone omstandigheden in dienst gestelde vaartuigen (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	72 723,10 ⁵
Huur enz. van lokalen, tijdelijk benodigd voor het afteekenen van paspoorten (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	10 399,95
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan kleine ondernemers en uit het verleen van steun aan die ondernemers (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	48 503,20 ⁵
Uitkeering aan gemeenten uit de opbrengst der oorlogswinstbelasting (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	54 119 166,—
Uitgaven, voortvloeiende uit garanties voor kredieten aan boomkweekers en tuinders (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting).	6 872,14 ⁵
Traktement enz. van den Regeeringscommissaris bij de Nederlandsche Uitvoer Maatschappij (Hoofdstuk VII B der Staatsbegrooting)	833,34
Uitgaven, verband houdende met den toestand van mobilisatie (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting).	2 750 000,—
Aanschaffing van militair schoeisel ter gedeeltelijke vervanging van een aantal schoenen, hetwelk in den crisistijd aan de burgerbevolking is afgestaan (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)	896 045,—
Aanvaarding van reeds bestelde Fokkervliegtuigen (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)	600 000,—
Aanvaarding van motoren uit Zweden (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting). .	338 031,43 ⁵
Schadeloosstelling aan de fabriek Trompenburg (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)	1 790 000,—
Aanschaffing van materieel voor het Roode Kruis (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)	60 243,16
Schadeloosstelling aan de „Grossierderij” te Gouda (Hoofdstuk VIII der Staatsbegrooting)	149 712,49 ⁵
Renteloze voorschotten en subsidiën ten behoeve van de instandhouding en exploitatie van spoorwegen met beperkte snelheid, in verband met de buitengewone tijdsomstandigheden (Hoofdstuk IX der Staatsbegrooting)	2 772 557,70
Kosten van tijdelijke crisis-afdeelingen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting) . .	846 677,39
Kosten voortvloeiende uit de uitvoering der Nood-Boschwet (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	13 715,99

Kosten voortvloeiende uit de beschikbaarstelling tegen verminderde prijzen van regeeringsmeel, rogge, aardappelen, normaal-margarine, rijst (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	f 24 800 000,—
Kosten en subsidiën ter uitvoering van de Distributiewet 1916 en van de levensmiddelenvoorziening in het algemeen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting) . . .	894 005,95 ⁵
Kosten van tijdelijke Rijksbureaux en Rijkscommissies (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	858 038,16 ⁵
Bijdrage aan het Koninklijk Nationaal Steuncomité (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	6 800 000,—
Kosten van de Regeeringscommissarissen voor het Departement van Landbouw, Nijverheid en Handel bij de N. V. Nederlandsche Uitvoer Maatschappij, (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	1 204,64
Kosten van in 1918, 1919 en 1920 betaalde premiën ingevolge de Scheurwet 1918 (<i>Staatsblad</i> n°. 503) Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	8 238 357,14
Schadeloosstellingen ingevolge de Scheurwet 1918 (<i>Staatsblad</i> n°. 503) Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	6 795 622,98 ⁵
Kosten, voortvloeiende uit de beschikbaarstelling tegen verminderde prijzen van schoenen (Hoofdstuk X der Staatsbegrooting)	22 786,23
Kosten van toezicht op de voorziening in den woningnood (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	750,—
Reiskosten enz. voor evengenoemd toezicht (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	5 057,79 ⁵
Kosten van de Huurcommissiewet (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting) . . .	309 808,80 ⁵
Bijdragen en renteloze voorschotten ten behoeve van werkloozenkassen uit anderen hoofde dan volgens het „Werkloosheidsbesluit 1917 (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	3 550 000,—
Uitgaven krachtens de „Werkloosheidsverzekeringsnoodwet 1919” (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	2 562 865,—
Subsidie voor de verzorging van in Duitschland verblijvende Nederlanders (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	100 000,—
Uitgaven in verband met de overneming door het Rijk van de verplichtingen van het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 ten aanzien van werkloozenkassen of hare leden (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	1 791 505,69 ⁵
Uitgaven wegens steun aan verenigingen ter verkrijging van subsidie, bedoeld in artikel 2 van het „Werkloosheidsbesluit 1917” (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	1 890 850,—
Uitgaven wegens subsidiën aan gemeentebesturen in de kosten van werkloozenzorg in verband met de opheffing van het Koninklijk Nationaal Steuncomité 1914 (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	9 435,70
Bijdrage aan gemeentebesturen wegens uitgaven aan bijslag op de loonen van in Nederland wonende en in het buitenland werkende arbeiders (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	950 000,—
Voorschotten en toelagen om werkzoekenden in staat te stellen hun aangeboden arbeid buiten hun woonplaats te aanvaarden (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	30 000,—
Bijdragen en voorschotten aan provincien, gemeenten, waterschappen en bijzondere personen of instellingen in de door hen te maken kosten voor verruiming van werkgelegenheid (Hoofdstuk X A der Staatsbegrooting)	1 750 000,—
	f 133 418 467,50

STAAT

van de opbrengst van 's Rijks middelen over de
dienstjaren 1911 tot en met 1920.

BENAMING DER MIDDELEN.	Dienst 1911.	Dienst 1912.	Dienst 1913.	Dienst 1914.	Dienst 1915.
<i>Belastingen in verband met de buitengewone omstandigheden.</i>					
Oorlogswinstbelasting	—	—	—	—	—
Verdedigingsbelasting Ia.	—	—	—	—	—
Verdedigingsbelasting Ib.	—	—	—	—	—
Verdedigingsbelasting II	—	—	—	—	—
<i>Overige belastingen.</i>					
Grondbelasting.	f 14 886 447,28 ⁵	f 15 128 000,35	f 15 391 434,08 ⁵	f 15 690 393,27	f 15 966 993,89
Personeele belasting.	11 978 729,60	12 343 929,85 ⁵	12 899 036,89 ⁵	13 431 735,93	13 479 976,48
Belasting op bedrijfs- en andere inkomsten	b) 11 404 843,86	b) 12 311 022,73 ⁵	b) 13 729 411,51	b) 15 481 303,08 ⁵	b) 4 001 430,86 ⁵
Inkomstenbelasting	—	—	—	—	c) 22 461 078,35
Dividend- en tantiëmebelasting.	—	—	—	—	—
Vermogensbelasting.	b) 10 536 935,29	b) 10 796 983,41	b) 11 015 504,86 ⁵	b) 11 929 427,86	b) 6 538 657,62 ⁵
Accijns op suiker.	24 355 519,83	25 328 891,54 ⁵	26 944 778,72	27 085 608,98 ⁵	d) 24 454 243,21 ⁵
Uitkeering uit het leeningsfonds 1914 wegens aandeel in de opbrengst der opcenten op den accijns op suiker	—	—	—	—	1 000 000,—
Accijns op wijn	1 679 151,81 ⁵	1 560 351,57 ⁵	1 559 020,72	1 402 412,55	1 441 038,18
„ „ binnenlandsch en buitenlandsch gedistilleerd	e) 25 200 000,—	e) 25 200 000,—	e) 25 200 000,—	e) 25 200 000,—	f) 25 844 173,29
„ „ zout	1 688 483,05	1 758 186,07	1 859 754,17	1 900 630,44	2 183 985,45
„ „ bieren en azijnen (*)	1 530 695,55	1 458 663,55	1 609 572,78	1 531 196,17	1 588 308,68
„ „ geslacht	5 310 657,89 ⁵	5 556 427,38	5 865 803,68 ⁵	6 028 455,61	8 494 792,47
Belasting op speelkaarten	—	—	—	—	—
Zegelrechten (**).	5 785 911,77 ⁵	5 912 524,07	6 692 825,84 ⁵	5 729 751,48	6 211 964,97
Registratierechten (**).	7 457 689,91 ⁵	7 966 249,13	8 009 744,66	6 106 980,24 ⁵	6 073 673,05
Hypotheekrechten (**).	787 852,96 ⁵	827 434,04	846 936,77 ⁵	704 113,68 ⁵	584 858,05 ⁵
Rechten van successie en van overgang bij overlijden (**).	h) 17 194 081,69	15 247 141,95 ⁵	16 755 332,42 ⁵	17 621 193,31	17 942 347,46 ⁵
Rechten op den invoer.	14 052 623,78 ⁵	15 783 665,60 ⁵	17 022 177,03	14 455 956,87	15 156 346,26 ⁵
Formaatzegel (hoofdsom en opcenten)	25 831,80	29 299,95	30 769,87 ⁵	25 085,02 ⁵	23 832,45
Waarborg der gouden en zilveren werken.	484 946,57.	510 436,66	508 906,61	355 119,84 ⁵	475 977,61
Statistiekrecht.	—	—	—	—	—
	f 154 360 412,67 ⁵	f 157 719 207,88	f 165 941 010,65	f 164 679 364,36	f 173 923 678,36
Domeinen	1 508 595,05 ⁵	1 539 333,34 ⁵	1 791 726,32 ⁵	1 730 811,17 ⁵	2 536 484,74 ⁵
Opbrengst der posterijen	16 484 734,35 ⁵	17 368 096,78 ⁵	18 713 148,89 ⁵	17 458 680,63	l) —
Opbrengst der Rijkstelegrafen en telefonen	4 466 500,92 ⁵	4 942 183,34 ⁵	5 498 581,10 ⁵	7 099 664,31 ⁵	l) —
Opbrengst der Staatsloterij	652 135,75	652 127,12	653 966,68	640 378,52	667 123,33
Opbrengst der uitgegeven akten voor de jacht en visscherij, van consenten voor de kust- visscherij en van vergunningen, bedoeld in de Vogelwet van 1912 (***)	161 586,50	174 566,50	179 083,25	169 317,50	166 669,50
Loodsgelden.	3 273 519,72 ⁵	3 610 660,99 ⁵	3 723 743,73	2 595 561,39	1 163 172,43 ⁵
Recht op de mijnen.	—	13 165,38	37 338,58	57 428,32	49 442,06
Algemeen totaal	f 180 907 484,98 ⁵	f 186 019 341,35	f 196 538 599,21 ⁵	f 194 431 206,21	m) f 178 506 570,43

(*) De accijns op azijnen is met ingang van 1 Maart 1917 afgeschaft.

(**) Onder het bedrag der rechten is dat der opcenten begrepen behalve die, welke, te beginnen met 1915, worden geheven ten behoeve van het Leeningfonds 1914.

Dienst 1916.	Dienst 1917.	Dienst 1918. (Voorloopig.)	Dienst 1919. (Voorloopig.)	Dienst 1920. (Voorloopig.)	TOELICHTINGEN.
f 40 640,— 2 574 553,59 13 673 739,99 16 806 218,84	f 161 336 987,38 ⁵ 4 154 320,99 ⁵ 21 699 699,60 ⁵ 30 106 432,43	f 157 727 966,71 5 066 539,75 22 563 849,48 ⁵ 33 309 263,90	f 162 390 091,05 ⁵ a) 9 991 749,46 a) 16 676 419,08 a) 29 573 326,11	f 166 165 110,99 1 230 600,21 ⁵ 4 658 974,66 11 386 079,66	a) Het tarief der verdedigingsbelastingen is verlaagd bij de wet van 11 April 1919 (<i>Staatsblad</i> n°. 171). De opbrengst dier belastingen wordt, te rekenen van 1 Mei 1920, aan het Leeningsfonds 1914 ten goede geschreven ingevolge de wet van 5 Juli 1920 (<i>Staatsblad</i> n°. 342). b) Met inbegrip van de opcenten, behalve voor het Leeningsfonds 1914. Het tarief van de vermogensbelasting is met 1 Mei 1915 belangrijk verlaagd in verband met de in werking treding op dien datum van de wet op de Inkomstenbelasting. Dit tarief is, evenals dat van de inkomstenbelasting, verhoogd bij de wetten van 11 April 1919 (<i>Staatsblad</i> nos. 169 en 170). c) $\frac{2}{3}$ van de opbrengst over het belastingjaar 1915/1916. d) De accijns op de suiker is bij artikel 39 der Leeningwet 1914 verlaagd. e) Maximum toevoeging aan de Middelen volgens de wet van 4 December 1909 (<i>Staatsblad</i> n°. 375). f) De opbrengst wordt volgens artikel 40 der Leeningwet 1914 vanaf 1915 weder voor het geheel onder de Middelen opgenomen. Bij de wetten van 3 April 1919 (<i>Staatsblad</i> n°. 141) en 31 December 1920 (<i>Staatsblad</i> n°. 928) is de accijns verhoogd. g) Bij de wet van 20 Januari 1917 (<i>Staatsblad</i> n°. 190) is, met ingang van 1 Maart 1917, de accijns op bier verhoogd en de accijns op azijnen afgeschaft. h) De heffing van het recht van zegel is, met ingang van 1 Juni 1917, opnieuw geregeld bij de wet van 22 Maart 1917 (<i>Staatsblad</i> n°. 244), gewijzigd bij de wet van 23 Mei 1917 (<i>Staatsblad</i> n°. 437). Bij de wet van 27 Juni 1919 (<i>Staatsblad</i> n°. 432) zijn eenige rechten verhoogd. i) De heffing van rechten van registratie is, met ingang van 1 Juni 1918, opnieuw geregeld bij de wet van 22 Maart 1917 (<i>Staatsblad</i> n°. 243). j) De hypotheekrechten worden ten gevolge van de inwerkingtreding der Registratiewet 1917, vanaf 1 Juni 1917 niet meer geheven. k) De wet van 22 Mei 1911 (<i>Staatsblad</i> n°. 132) tot nadere regeling der heffing van de rechten van successie en van overgang bij overlijden is op 1 Juni 1911 in werking getreden. De Successiewet is nader gewijzigd bij de wet van 20 Januari 1917 (<i>Staatsblad</i> n°. 189), in werking getreden met 23 Januari 1917. l) Vermits de diensten der Posterijen, Rijks-telegrafen en Telefonen onder de Staatsbedrijven zijn opgenomen, wordt de eventuele winst onder de ontvangsten van het Departement van Waterstaat opgenomen. m) Bij vergelijking met vorige jaren dient in acht te worden genomen, dat in dit bedrag niet begrepen zijn de opbrengst der Posterijen en die der Rijkstelegrafen en telefonen (zie hierboven noot l).
f 33 095 152,42	f 217 297 440,41 ⁵	f 218 667 619,84 ⁵	f 218 631 585,70 ⁵	f 183 440 765,52 ⁵	
f 16 147 876,88 13 472 887,68 — 44 540 633,54 — b) 3 773 050,88 ⁵ 27 703 192,89 1 000 000,— 1 499 360,77 27 727 447,96 2 211 038,99 1 653 773,87 9 498 081,43 ⁵ — 8 772 085,75 10 952 992,96 1 135 542,54 19 874 048,45 ⁵ 16 663 055,32 24 438,60 639 934,81 —	f 16 343 789,26 ⁵ 14 209 939,48 ⁵ — 60 594 898,25 ⁵ — b) 4 568 324,18 ⁵ 31 356 571,35 416 666,67 1 638 919,18 29 626 824,39 ⁵ 2 481 560,27 g) 2 306 426,55 12 491 666,31 ⁵ — h) 13 397 595,55 ⁵ i) 18 401 949,23 ⁵ j) 657 115,36 k) 22 243 566,27 11 126 281,56 ⁵ 1 379,47 ⁵ 682 851,56 ⁵ 1 744 991,64 ⁵	f 16 591 813,— 14 440 822,35 — 53 791 998,76 — b) 5 052 305,45 39 102 942,32 — 1 602 154,12 18 900 346,46 2 838 372,33 1 124 260,57 11 225 861,75 — 12 835 181,57 ⁵ 30 920 545,47 — 26 082 328,84 ⁵ 8 616 036,86 — 767 385,42 1 058 740,45	f 16 790 751,02 16 716 791,21 — 72 311 452,69 11 605 694,23 b) 9 969 653,19 36 426 061,06 — 1 153 430,85 38 900 215,48 ⁵ 1 641 763,36 1 459 962,12 14 159 357,70 — h) 20 418 768,65 ⁵ 39 606 467,95 — 33 580 733,61 ⁵ 29 104 393,39 — 913 935,80 ⁵ 3 927 523,22	f 17 018 763,26 19 215 048,13 — 91 840 033,71 25 596 520,62 12 093 129,04 36 482 083,48 — 1 690 028,98 f) 52 426 295,44 1 933 533,31 3 014 392,20 14 528 828,89 ⁵ 136 341,75 24 953 144,96 55 111 579,11 ⁵ — 32 939 130,47 ⁵ 46 959 235,36 ⁵ — 913 272,21 5 158 184,36	
f 207 289 443,33 ⁵ 2 786 579,98 ⁵ l) — l) — 653 813,11 ⁵ 195 640,75 866 146,— 93 995,04	f 244 291 316,59 2 916 876,45 l) — l) — 654 824,83 ⁵ 214 686,25 382 765,97 ⁵ 146 904,54	f 244 951 095,73 3 545 062,91 ⁵ l) — l) — 658 563,93 ⁵ 281 025,25 290 663,15 464 580,41	f 348 686 955,55 3 931 034,66 l) — l) — 660 463,10 279 911,50 1 298 492,76 668 202,76	f 442 009 565,30 4 017 461,84 l) — l) — 700 447,— 284 848,50 1 826 125,18 ⁵ 1 099 935,81	
m)f 211 885 618,22 ⁵	m)f 248 607 374,64	m)f 250 190 991,39	m)f 355 525 060,33	m)f 449 938 383,63 ⁵	

(***) De consenten voor de kustvisserij sedert 1 Juli 1911 en de vergunningen, bedoeld in de Vogelwet 1912 sedert 1 Januari 1914.

Bijlage E.

STAAT, houdende vergelijking tusschen de bij de Staatsbegrooting

H O O F D S T U K.	Geraamd voor 1922.	Toegestaan voor 1921.	Meer	Minder
			dan het bedrag, toegestaan voor 1921.	
I. Huis der Koningin	f 900 000,—	f 900 000,—	—	—
II. Hooge Colleges van Staat en Kabinet der Koningin.	1 986 828,60	1 868 106,40	f 118 722,20	—
III. Buitenlandsche Zaken	5 529 520,—	5 116 875,—	412 645,—	—
IV. Justitie	38 686 640,46	38 641 645,82	44 994,64	—

voor 1921 verleende en voor 1922 aangevraagde kredieten.

TOELICHTING DER LAATSTE TWEE KOLOMMEN.

Méer geraamd voor:

De Staten-Generaal	f	47 553,—
De Raad van State		3 316,67
De Algemeene Rekenkamer		14 779,50
De Kanselarij der Nederlandsche Orden		2 038,34
Pensioenen, wachtgeld, enz.		52 950,—
	f	120 637,51

tegenover eene *lagere* raming voor:

Het Kabinet der Koningin		1 915,31
	f	118 722,20

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	49 950,—
„ „ buitenlandsche zendingen en consulaten		559 995,—
Pensioenen, wachtgeld, en toelagen		62 000,—
	f	671 945,—

tegenover eene *lagere* raming voor:

Verschillende uitgaven		259 300,—
	f	412 645,—

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	45 921,34
„ „ de rechterlijke macht		142 255,—
„ „ den Centralen Raad van beroep en van de raden van beroep		12 109,—
Gerechtskosten		279 000,—
Kosten van algemeene of Rijkspolitie en in zake van jacht en visscherij.		1 088 457,—
Pensioenen, wachtgeld, gratificatiën, enz.		3 037,30
Verschillende uitgaven		427 063,—
	f	1 997 842,64

tegenover eene *lagere* raming voor:

Kosten van het Hoog Militair Gerechtshof en van de auditiën in de militaire arrondissementen f	4 370,—
„ „ gevangenissen en Rijkswerkinrichtingen	546 740,—
„ „ het Rijkstucht- en opvoedingswezen	489 036,—
Reclasseering	175 000,—
Gebouwen	737 702,—
	1 952 848,—
	f 44 994,64

H O O F D S T U K.	Geraamd voor 1922.	Toegestaan voor 1921.	Meer	Minder
			dan het bedrag, toegestaan voor 1921.	
V. Binnenlandsche Zaken	f 12 315 572,—	f 15 960 210,50	—	f 3 644 638,50
V.A. Onderwijs, Kunsten en Wetenschappen.	148 121 113,—	133 632 433,—	f 14 488 680,—	—
VI. Marine	59 153 751,—	52 264 692,—	6 889 059,—	—
VII A. Nationale Schuld	90 267 251,30	73 613 138,55	16 654 112,75	—
VII B. Financiën	220 650 384,01 ⁵	198 808 725,39	21 841 658,62 ⁵	—

TOELICHTING DER LAATSTE TWEE KOLOMMEN.

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	3 204,50
Nederlandsche Staatscourant, Handelingen der Staten-Generaal, enz.		50 636,—
Pensioenen, toelagen, enz.		41 966,—
	f	95 806,50

tegenover eene *lagere* raming voor:

Binnenlandsch Bestuur	f	1 066 396,—
Armwezen		2 674 049,—

3 740 445,—

Méer geraamd voor:

Minder	f	3 644 638,50
------------------	---	--------------

Kosten van het Departement en van het onderwijs in het algemeen	f	102 465,—
Hooger onderwijs		1 121 533,—
Middelbaar onderwijs		1 464 910,—
Nijverheids- en Handelsonderwijs		2 292 622,—
Lager onderwijs Algemeen		602 050,—
Lager onderwijs Financieel		4 069 010,—
Kunsten en Wetenschappen		133 754,—
Pensioenen, toelagen, enz.		4 702 336,—
	f	14 488 680,—

Méer geraamd voor:

I. Militaire Uitgaven:

Kosten van beheer en administratie	f	58 755,—
Kosten van het materieel der zeemacht en van 's Rijks werven en onderhoorigheden		5 122 448,—
Personeel der zeemacht		738 191,—
Pensioenen, onderstanden, wachtgelden, enz.		212 046,—
	f	6 131 440,—

II. Niet-Militaire uitgaven:

Loodswezen, betooning, bekakening en verlichting	f	689 988,—
Hydrographie		44 193,—
Pensioenen, onderstanden, wachtgelden, enz.		23 438,—
		757 619,—

Méer geraamd voor:

Interesten, enz.	f	6 889 059,—
Amortisatie en aflossing van rentegevende Nationale Schuld	f	15 789 012,75
		865 100,—

f 16 654 112,75

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	57 285,89
" " 's Rijks schatkist		2 986,73 ⁵
" " het Muntwezen		590 000,—
" " de Pensioenraden, pensioenen, enz.		368 870,34
Voorschotten uit 's Rijks schatkist		25 200 970,—
	f	26 220 112,96 ⁵

tegenover eene *lagere* raming voor:

Kosten van de Grootboeken der Nationale Schuld, enz.	f	10 741,84
" " administratie der directe belastingen, enz.		641 195,—
" " van het zegel, de registratie, enz.		119 640,—
" der eerediensten		5 497,50
Uitkeeringen, verschillende uitgaven, enz.		3 601 380,—

4 378 454,34

f 21 841 658,62⁵

H O O F D S T U K.	Geraamd voor 1922.	Toegestaan voor 1921.	Meer	Minder
			dan het bedrag, toegestaan voor 1921.	
VIII. Oorlog	f 73 801 418,—	f 74 778 355,—	—	f 976 937,—
IX. Waterstaat	59 535 918,—	64 373 501,25	—	4 837 583,25
X. Landbouw, Nijverheid en Handel.	69 648 011,50 ⁵	95 211 336,82	—	25 563 325,31 ⁵

TOELICHTING DER LAATSTE TWEE KOLOMMEN.

Méer geraamd voor:

Bezoldiging van het personeel der intendance en der militaire administratie	f	8 713,—
" " " " " verschillende wapens en der landweer		1 742 480,—
Kosten van huisvesting, stalling, nachtligging en reiniging		271 937,—
Studiën, onderwijs en oefeningen		796 797,—
Administratiekosten		10 610,—
Verschillende uitgaven bij de staven en diensten en de wapenkorpsen		132 248,—
Geneeskundige dienst		286 279,—
Kosten van den Luchtvaartafdeeling		1 039 816,—
Kosten van de motorafdeeling		20 914,—
Materiel der artillerie, en proeven bij het wapen der artillerie		1 685 871,—
Kosten van verplaatsing van personen en goederen		86 120,—
Subsidien, gratificatiën en verdere uitgaven van bijzonderen aard		258 150,—
Wapen der marechaussee en korps politietroepen		486 339,—
Buitengewone uitgaven en uitgaven over afgesloten dienstjaren. Voltooing van het vestingstelsel		137 000,—
	f	6 963 274,—

tegenover eene *lagere* raming voor:

Kosten van het Departement	f	21 145,—
Bezoldiging van het personeel der staven van het leger		4 257,—
Kosten van voeding		2 371 948,—
" " kleeding en uitrusting en van ledergoed		784 457,—
Aanschaffing, voeding en verzorging van paarden; maatregelen in het belang der remonteering en africhting van honden voor oorlogsdoeleinden		2 559 295,—
Inrichtingen van onderwijs		74 556,—
Centrale magazijnen van militaire kleeding en uitrusting en militaire verplegingsinrichtingen; enz.		172 998,—
Militaire verkenningen en Topografische Inrichting		43 158,—
Dienst der genie		228 570,—
Nonactiviteitsjaarwedden, pensioenen, enz.		539 527,—
Buitengewone uitgaven		1 140 300,—
		7 940 211,—
	<i>Minder</i> f	976 937,—

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	32 100,—
Spoorwegen		2 258 090,—
Pensioenen, wachtgelden, gratificatiën, enz.		373 018,—
	f	2 663 208,—

tegenover eene *lagere* raming voor:

Waterstaat	f	2 912 833,25
Posterijen, Telegrafie en Telefonie en Rijkspostspaarbank		4 587 958,—
		7 500 791,25
	<i>Minder</i> f	4 837 583,25

Méer geraamd voor:

Kosten van het Departement	f	55 100,—
Visscherijen		36 270,—
Handel		1 370,—
Pensioenen, wachtgelden, enz.		225 284,—
	f	318 024,—

tegenover eene *lagere* raming voor:

Landbouw	f	203 539,31 ⁵
Nijverheid		25 677 810,—
		25 881 349,31 ⁵
	<i>Minder</i> f	25 563 325,31 ⁵

H O O F D S T U K.	Geraamd voor 1922.	Toegestaan voor 1921.	Meer	Minder
			dan het bedrag, toegestaan voor 1921.	
X A. Arbeid	f 66 706 380,—	f 75 500 610,—	—	f 8 794 230,—
XI. Koloniën.	7 218 465,—	6 889 873,—	f 328 592,—	—
XII. Onvoorziene uitgaven.	50 000,—	50 000,—	—	—

TOELICHTING DER LAATSTE TWEE KOLOMMEN.

<i>Méer</i> geraamd voor:		
Kosten van het Departement	f	58 150,—
Arbeid		150 300,—
Pensioenen, wachtgeld, gratificatiën, enz.		134 000,—
	f	342 450,—
tegenover eene <i>lagere</i> raming voor:		
Arbeidersverzekering	3 626 130,—	
Volksgezondheid	f 3 111 150,—	
Werkloosheidsverzekering en arbeidsbemiddeling	2 399 400,—	
		9 136 680,—
	Minder f	8 794 230,—
<i>Méer</i> geraamd voor:		
Kosten van het Departement	f	200 411,—
Uitgaven ten behoeve van de kolonie Suriname		150 021,—
	f	350 432,—
tegenover eene <i>lagere</i> raming voor:		
Uitgaven ten behoeve van de kolonie Curaçao	f 17 471,—	
Pensioenen, wachtgeld, onderstanden, enz.	4 369,—	
		21 840,—
	f	328 592,—

Bijlage II.

STAAT der openstaande tekorten en der tot afboeking daarvan beschikbare bedragen.

Dienstjaren.	ONTVANGSTEN.	UITGAVEN.	TEKORTEN.	OVERSCHOTTEN.	Opbrengst van leeningen, waaraan administratie nog geene bestemming is gegeven.
1910	f 200 092 324,82	f 203 947 100,34	f 3 854 775,52	—	f 4 770 740,14
1911	205 602 748,04 ⁵	208 439 677,54 ⁵	2 886 929,50	—	
1912	213 401 266,93 ⁵	224 665 500,66	11 264 233,72 ⁵	—	
1913	227 422 665,23 ⁵	238 726 365,56 ⁵	11 304 200,33	—	
1914	245 571 310,73	359 273 277,67	(b) 113 701 966,94	—	
1915	263 491 539,13	504 484 487,85 ⁵	(c) 240 992 948,72 ⁵	—	
1916	309 978 558,39	532 531 380,64 ⁵	(d) 222 552 822,25 ⁵	—	
1917	534 777 058,82 ⁵	688 696 111,15	(e) 153 919 052,32 ⁵	—	
1918 (a)	561 275 657,68	1 050 941 140,69	(f) 489 665 483,01	—	
1919 (a)	697 779 415,31	949 937 544,47	(g) 252 158 129,16	—	
1920 (a)	786 427 147,15	902 526 072,99	(h) 116 098 925,84	—	
Opbrengst van leeningen			f 1 618 399 467,33	—	f 4 770 740,14
			4 770 740,14		
Blijft te kort			(i) f 1 613 628 727,19		

(a) Voorloopige uitkomsten.

(b) Waaronder f 91 665 073,68⁵ (crisisuitgaven en tekort op de ontvangsten), te dekken uit de opbrengst der Crisisleeningen en der crisisheffingen.

(c) Alsvoren f 212 889 548,27⁵.

(d) Waaronder f 222 640 400,99⁵ aan nadeelig saldo van den crisisdienst.

(e) Alsvoren f 160 220 917,20⁵.

(f) Alsvoren f 417 963 550,94.

(g) Alsvoren f 169 963 607,13⁵.

(h) Waarbij f 55 766 846,94⁵ wegens *voordeelig* saldo van den crisisdienst.

(i) Waaronder f 1 219 576 251,29 aan nadeelig saldo van den crisisdienst over de jaren 1914 tot en met 1920

